

www.musavat.com

MUSAVAT

Xəbər

Yəhudi əsilli türkiyəli
qadın MOSSAD-ı
diz çökdürdü -
5 ölü!

yazısı səh.8-də

Qurucusu: Rauf Arifoğlu Gündəlik qəzet 20 avqust 2014-cü il Çərşənbə № 208 (5917) Qiyməti 40 qəpik

Gündəm

Müdafiə nazirlərinin Naxçıvan görüşü Ermənistan və Rusiyaya mesajdır

Ekspertlər hesab edir ki, Azərbaycan-Türkiyə hərbi əməkdaşlığına Gürcüstanın qoşulması faktiki, bölgədə kiçik NATO-nun formalaşmasına işarədir

yazısı səh.7-də

Polis 2 aylıq körpəsi oğurlanan ananı araşdırır

ANS-in efirinə hicabla gələn qadın kameralara başaçaq düşüb

yazısı səh.14-də

Putin uduzur, ölkəsində isə ona pərəstiş artır - təhlil

yazısı səh.6-də

Peşəkar ordu yaradılması məsələsi parlamentdə qaldırılacaq

yazısı səh.9-də

Bakının mərkəzində velosiped problemi

yazısı səh.15-də

Sabunçuda deputat-icra başçısı qarşıdurması

Hacı Qalib Adil Vəliyevin Bilgəhə yeni icra nümayəndəsi təyinatına imkan vermək istəmir

yazısı səh.2-də

Rusiyanın Qərbbə sanksiyası Azərbaycan bazarını necə qarışdırdı?

Xiyar, pomidor, göyərtinin qiyməti iki dəfə artıb, ekspert deyir ki...

yazısı səh.12-də

Elçibəy məzarı başında anılacaq

yazısı səh.7-də

Ərdoğan İlham Əliyevdən bu dəfə nə istəyəcək?

Təhlilçilər Türkiyə prezidentinin Bakı səfərindən ilginclik nəticələr gözləyir...

yazısı səh.10-də

BMT ekspertləri Azərbaycandakı təqibləri dayandırmaya çağırırdı

yazısı səh.2-də

İsrail prezidenti uydurma soyqırımı tanımağa hazırlaşır

TÜRKİYƏ VƏ AZƏRBAYCAN ƏLEYHİNƏ YENİ MƏKRİLİ PLAN

İşğalçı Ermənistan iki qardaş ölkə ilə yəhudi dövlətinin arasını birdəfəlik vuracaq xain bir oyunun içindədir; bədnam 100-cü ildönüm üçün saxta genosidin tanınması ilə bağlı İrevanla Təl-Əvivin intensiv gizli danışıqlar apardığı deyilir...

yazısı səh.9-də

Elmar Vəliyevdən Kamal Abdullaya sayğısızlıq

Gəncenin icra başçısı şəhərə səfər edən dövlət müşaviri ilə görüşməyib; prezidentin geniş səlahiyyətlər verdiyi müşavir buna sət etiraz edib və Prezident Administrasiyasının rəhbərliyinə narazılığını bildirib

yazısı səh.4-də

Vaqif Hacıbəyli:
“Həbslərə
cavab olaraq
müqaviməti
artırmalıyıq”

yazısı səh.3-də

Hacı İbrahim:
“...Partlayışa
az qalıb”

yazısı səh.5-də

İbrahim İbrahimli:
“Azərbaycanda
payızda yenidən
bir hərəkətlənmə
meydana
gələcək”

yazısı səh.7-də

20 avqust 2014

Prezident Lerikə 7 milyon manat ayırdı

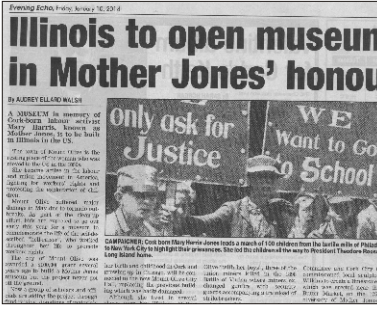
Prezidenti İlham Əliyev Lerik rayonunun Noda-Şingədulan-Xanəgah avtomobil yolunun tikintisi ilə bağlı əlavə tədbirlər haqqında sərəncam imzalayıb.

Sərəncamda qeyd olunur ki, otuzmin nəfər əhalinin yaşadığı 50 yaşayış məntəqəsini birləşdirən Noda-Şingədulan-Xanəgah avtomobil yolunun tikintisinin davam etdirilməsi məqsədi ilə Azərbaycan Respublikasının 2014-cü il dövlət büdcəsinin dövlət əsaslı vəsait qoyuluşu xərclərinin bölgüsündə kəndlərarası avtomobil yollarının tikintisi və yenidən qurulması üçün nəzərdə tutulmuş vəsaitin 7,0 (yeddi) milyon manatı Lerik rayon İcra Hakimiyyətinə ayrılıb.

Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Nazirliyi bu sərəncamın 1-ci hissəsində nəzərdə tutulan məbləğdə maliyyələşməni müəyyən olunmuş qaydada təmin etsin.

Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti bu sərəncamdan irəli gələn məsələləri həll etsin.

Amerikada xalq qarşısında son edam

Illinois to open museum in Mother Jones' honour

"MOTHER JONES" jurnalı sonuncu edam haqqında ətraflı məlumat verib. Düzdür, ABŞ-da indi də edam cəzası həyata keçirilir. Ancaq söhbət açacağımız

edamın özəlliyi ondadır ki, həmin akt kütlənin gözü qarşısında, yeni xalqın iştirakı ilə keçirilib.

Jurnal yazır ki, 15-20 min cüt gözün baxdığı edam səhəri erkən saatlarında - 5:20-də olub.

1936-cı il, avqustun 14-də Reyney Besa dar ağacına tərəf aparılırdı. O, Kentukinin Ouensboro şəhərində 70 yaşlı Lişa Edvarda qarşı oğurluq, zorlama və qətl törətmişdi. Besa qaradərili, xanım Edvard isə ağdərili idi. Besa ittiham olunduğu bütün maddələr üzrə cinayətini etiraf etmişdi. Buna baxmayaraq o, yalnız zorlama maddəsinə görə ittiham olunmuşdu. Çünki qətl törədənleri o vaxt elektrik stoluna bağlayıb cəzə vasitəsi ilə öldürürdülər. Ancaq zorlama maddəsinə görə isə ittiham olunmuş şəxsın xalq qarşısında edamı nəzərdə tutuldu.

22 yaşlı qaradərili cümə günü asıldı. Bu məsələ o vaxt çoxlarının diqqətini cəlb etdi. Xüsusən Amerika mediası bu proses barədə ətraflı materiallar hazırladı. Bu işə aşırı marağın səbəbi o idi ki, həmin vaxt bu ərazinin rəhbəri Florens Şumeyker Tompson idi. Məhz bu qadın bu edamla bağlı məsuliyyəti öz üzərinə götürmüşdü.

Bu edamdan az sonra, 1938-ci ildə ABŞ-ın bu ərazisində də xalq qarşısında edam cəzası qanunvericiliklə qadağan edildi. Bununla da Reyney Besanın edamı tarixi hadisə kimi qeydə alındı.

□ **Elbəyi HƏSƏNLİ, Sürix**

Qəzet, jurnal və kitab əldə etməyin ən rahat yolu!

Siz sifariş edirsiniz, biz istədiyiniz ünvana çatdırırıq!

Xaricdə və Azərbaycanda nəşr olunan bütün qəzet və jurnallara abunə olmaq, həmçinin Rusiyada və Azərbaycanda nəşr olunan kitabları daha sərfəli qiymətə və daha qısa vaxt ərzində əldə etmək üçün sadəcə zəng etməyiniz və ya email yazmağınız kifayətdir.

Telefon: (012) 434 93 01, 434 01 33

«QAYA MƏTBUAT YAYIMI» MMC!
İstənilən qəzet və jurnallar həm də sərfəli qiymətə:

- Əgər siz qəzet və jurnalları rahatlıqla evinizə və ya ofisinizə çatdırılmasını;
- Mətbuatı aldıqdan sonra abunə haqqını ödəmək və bu ödənişin formasını sərbəst seçmək hüququndan istifadə etmək;
- Tiraajınızda lazım gəldikdə dəyişikliklər etmək;

Ən başlıcası gündəlik

«Yeni Musavat» qəzetinə—0,40 man
və bundan əlavə 2000 adda yerli və xarici nəşrlər.

- Abunə yazılmaq üçün uzağa getmək lazım deyil, Telefonla zəng etməyiniz kifayətdir:

Bakı şəh. 564-63-45 598-35-22

Respublikanın digər böyük şəhərlərinə də abunə qəbul olunur: mobil: (050)-235-23-41

BMT ekspertləri Azərbaycandakı təqibləri dayandırmağa çağırdı

BMT-nin insan hüquqları sahəsindəki ekspertləri Azərbaycanda tanınmış hüquq müdafiəçilərinin təqib olunmasını qəti şəkildə pisləyərək hökuməti onlara qarşı repressiyalara son qoymağa çağırıblar.

"Biz əsassız həbslər, təqiblər, saxta hökmlər, bank hesablarına həbslərin qoyulması, vətəndaş fəalları ölkədən çıxışına qadağanın qoyulması faktlarının artmasından dəhşətə gəlirik. Fəallara qarşı cinayət təqiblərinə son qoyulmalıdır, əsassız olaraq həbs edilənlər azadlığa buraxılmalıdır", - BMT ekspertlərinin təşkilatın Cenevrə bölməsinin saytında yerləşdirdikləri xəbərdə deyilir.

Bəyanatda Leyla və Arif Yunusların, Rəsul Cəfərovun, İntiqam Əliyevin həbsi xüsusi qeyd olunur.

"Biz onların insan hüquqları

nın pozulması sahəsindəki Maykl Forst, toplaşma və birləşmə azadlığı üzrə xüsusi məruzəçi Mayna Kiay, ifadə və fikir azadlığı üzrə xüsusi məruzəçi Devid Kae imzalayıblar.

Bu ekspertlər BMT-nin insan hüquqları sahəsində müstəqil ekspertlərdən ibarət "xüsusi prosedür" bölməsinin üzvləridir (Turan).

Sabunçuda deputat-icra başçısı qarşıdurması

Hacı Qalib Adil Vəliyevin Bigəhə yeni icra nümayəndəsi təyinatına imkan vermək istəmir

Sabunçu rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı Adil Vəliyevlə bu rayondan seçilən deputat, Qafqaz Müsəlmanları İdarəsinin sədri Şeyxülislam Hacı Allahşükür Paşazadənin kürekəni Hacı Qalib Salahzadə arasında ciddi qarşıdurma yaranıb.

Rayonda nüfuz sahibi olan deputatı hədələyən icra başçısı onun qarşısından gələn seçkilərdə deputat seçilməsinə imkan verməyəcəyini bəyan edib.

Bununla bağlı informasiya editor.az-a özəl mənbələrdən daxil olub.

Mənbə iddia edir ki, konfliktin yaranmasına səbəb Kürdəxanı, Bilgəh və Pirşağı sakinlərinin icra başçısının qanunsuz fəaliyyəti ilə bağlı deputata şikayət etməsi olub. İcra başçısını sakinlərin problemlərini həll etməyə çağıran deputat hədəf götürülüb və rayondakı bütün qurumlara Hacı Qalibin əleyhinə iş aparmaq tapşırığı verilib.

Hacı Qalib Salahzadə editor.az-a verdiyi açıqlamada icra başçısı ilə arasında qarşıdurma olması xəbərini təsdiq edib. Lakin bu barədə hələki ətraflı danışmaq istəmədiyini deyib: "Problem var, amma nədən qaynaqlanıb, hələ ki bu barədə danışmaq istəmirəm. Yaxın günlərdə Sabunçu rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı Adil Vəliyevin fəaliyyəti ilə bağlı geniş müsahibə verəcəm".

Məsələ ilə bağlı Sabunçu Rayon İcra Hakimiyyəti də editor.az-a açıqlamasında rəsmi mövqeyini açıqlayıb. Qurumdan bildirilib ki, Sabunçu Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı Adil Vəliyev Bilgəh qəsəbəsində hazırda baş alıb gedən anti-sanitar vəziyyət və abadlıq-quruculuq işlərinin zəif gətməsi ilə bağlı Bilgəh qəsəbəsi üzrə icra nümayəndəsinə dəyişmək qərarına gəlib. "Bu kadr dəyişiklikləri mütəmadi olaraq öz işinin öhdəsindən gələ bilməyən və sərişsiz icra nümayəndələri ilə bağlı baş verir. Lakin Sabunçu rayonundan seçilən millət vəkili Qalib Salahzadə bu məsələyə qarşı çıxaraq, bildirir ki, icra nümayəndəsi mütləq bilgəhli olmalıdır. Bildirmək istəyirik ki, prezident cənab İlham Əliyevin siyasətini yerlərdə uğurla icra edə bilən hər bir azərbaycanlı, istənilən şəxs istənilən vəzifəni tuta bilər. Burada kiminsə bilgəhli olması bir o qədər önəmli məsələ deyil. Bu prezidentin siyasətidir və biz bu siyasətə sadıq".

"Elm" tədris mərkəzi MAGIC LANGUAGES

- Ali məktəblər xarici dillər
- kompyuter kursları
- Magistratura - dövlət qulluğu - məntiq
- 1.C. mühasibat - anbar - bank işi
- Məktəbə qədər həftədə 5 dəfə
- Sürücülük kursları (1 aya 100 AZN)

Ünvan: 1. «Neftçilər» metrosu 40 mert. R.Rüstəmov-44

Tel./Faks: (012) 421-10-46; 408-44-43;

Mob: (055) 660-60-95; (050)203-55-95

Ünvan: 2. «İnşaatçılar» metrosu 60 metr. «İran» klinikasının yan

Tel./Faks: (012) 434-88-28; 408-44-74;

Mob: (055) 660-07-05

Daha bir əsgərimizi itirdik

Azərbaycanda daha bir əsgər ölümü olub. APA-nın məlumatına görə, hadisə Ədliyyə Nazirliyi Penitensiar Xidmətinin Mühafizə Alayında qeydə alınıb. Əsgər Təhməzli Fərid Aslan oğlu tabeliyindəki avtomat silahdan açılan atəş nəticəsində dünyasını dəyişib. Ədliyyə Nazirliyinin Penitensiar Xidməti Mühafizə Alayının əsgərinin ölümü ilə bağlı məlumat yayıb.

Penitensiar Xidmətin ictimaiyyətlə əlaqələr şöbəsinə APA-ya verilən məlumata görə, Biləsuvar rayonundan müddətli həqiqi hərbi xidmətə çağırılmış, 1994-cü il təvəllüdü, sırası Təhməzli Fərid Aslan oğlu avqustun 18-də saat 19:20 radələrində xidmət etdiyi postda ona təhkim olunmuş silahdan özü tərəfindən açılmış atəş nəticəsində ölüb.

Faktla bağlı Respublika Hərbi Prokurorluğu tərəfindən Cinayət Məcəlləsinin 125-ci (özünü öldürmə həddinə çatdırma) maddəsi ilə cinayət işi başlanılıb.

Başsağlığı

Novruz Həsənlı, Aydın İmamquliyev, Şinasin Vəliyev, Rafiq Əliyev, Zakir Hüseynov
İqtisad Universitetinin baş müəllimi
Sultanov Oqtay Firudin oğlunun vəfatından kədərləndiklərini bildirir, ailəsinə və yaxınlarına dərin hüznə başsağlığı verir.

Ümid Partiyasının İttihamlarına cavab gəldi

"O, ya İqbal Ağazadənin parlamentdəki çıxışlarından xəbərsizdir, ya da..."

"Ümid Partiyasının sədri, millət vəkili İqbal Ağazadənin dünən müxtəlif adlarla, müxtəlif mətbuat orqanlarında yayılan yazısı böyük rezonans doğurub. Əsil ziyalı olan şəxslərin bir çoxu artıq yazıya öz müsbət münasibətlərini bildiriblər. Təəssüflər olsun ki, mükəmməl, səmimi və elmi təhlillərə əsaslanan bu yazı bəzi qrup mənafeyinə xidmət edən şəxslər tərəfindən yenə qərəzli şəkildə qiymətləndirilməyə çalışılır, bir çoxları üçün öz ələmlərində suallar yaranır".

Bu sözlər Ümid Partiyası sədrinin informasiya və mətbuat üzrə müavini Elman Abbasova məxsusdur. O, musavat.com-a yolladığı yazılı açıqlamasında bildirir ki, Azərbaycan Ziyalıları Birliyinin sədri, Milli Şura üzvü Eldəniz Quliyev "Azadlıq" qəzetində millət vəkili, Ümid Partiyasının sədri İqbal Ağazadənin "Təqəddürlər və marginallaşmışlar" yazısına cavab olaraq İ. Ağazadəni müxalifətə qarşı sərgilədiyi cəsarəti iqtidara qarşı sərgiləməməkdə ittiham edib və ona bir neçə sual ünvanlayıb:

"Görən o, demokratik düşüncə haqqında dilə gətirdiyi ittihamları hakimiyyət bərəsində də deyə biləmi?! Deyə bilərsə, bəs niyə demir?..."

- Hörmətli Eldəniz müəllim bir ziyalı, siyasətlə məşğul olan insan kimi İqbal Ağazadənin hakimiyyət haqqında tənqidi fikirlər səsləndirdiyini - həm də çox zaman parlament kürsüsündən - bilməli idi. Bu barədə məlumatı yoxdursa, bu, hörmətli ziyalıımızın öz günahıdır. Ya Eldəniz müəllimin İqbal Ağazadənin hakimiyyət əleyhinə kəskin səsləndirdiyi fikirlərdən xəbərdardır və görməməzlikdən gəlir, ya daha çox bir qrup xidmət edən mətbuat orqanlarını oxuyur, təsirinə düşür və digər mətbuat orqanlarını izləmir.

Hörmətli ziyalıımıza İqbal Ağazadənin hakimiyyətə qarşı səsləndirdiyi tənqidi fikirlərdən bəzilərinin video linkini çatdırırıq. Onun üçün maraqlı olarsa Youtube-də axtarış verib digər çıxışlarla da tanış ola bilər.

**Yazarımız
Tofiq
Yaqubluya
Azadlıq!**

konkret olaraq cinayət törətmiş şəxslərdir: "Onlar özlərinə sərf etməyən adamlar deyil, məhz sərf edən adamlar, yeni maliyyə baxımından maraqlarına cavab verən şəxsləri dərhal "siyasi məhbus" adlandırırlar".

Yırlar ki, kimlər "siyasi məhbusdur". Biz dəfələrlə şahidi olmuşuq ki, "siyasi məhbus" məsələsi ətrafında manipulyasiya edənlər vergidən yayınanlara, konkret cinayət törədən şəxslərə bu donu geyindirirlər. Hansı ki, məhkəmə

Vaqif Hacıbəyli

Siyasi məhbus siyahıları cəmiyyətdə hər zaman mübahisə mövzusu olub. Ayrı-ayrı hüquq müdafiəçilərinin hazırladıkları siyahılar bir-biri ilə uyğun gəlməməklə yanaşı, eyni zamanda fikir ayrılıqlarına da səbəb olub. Belə ki, bir hüquq müdafiəçisinin siyahısındakı şəxsləri başqa bir qrup həmin statusa layiq görməyib və sair.

Siyasi dustaq siyahısı şişə-şişə gedir

Son dövrlər də bu mövzu ilə bağlı fərqli fikirlər gündəmdədir. Leyla Yunus və Repressiya Qurbanlarının Hüquqlarını İctimai Müdafiə Komitəsinin sədri Cəmil Həsəni Amerikanın Səsinə müsahibəsində bu məsələyə toxunub. Öncə o, bildirib ki, siyasi məhbusların sayını təmsil etdiyi komitə müəyyən etməyib. Onun sözlərinə görə, sayı həbslərdən öncə Leyla Yunus və Rəsul Cəfərov siyahıları birləşdirərək müəyyən ediblər: "Birləşdirilmiş siyahıda 98 nəfər barədə razılığa gəlinmişdi. Amma onların razılığından sonra özləri tutuldu bu siyahı 100 oldu. Sonra İntiqam bay tutuldu 101 oldu, sonra Müsavat rayon təşkilatının sədri tutuldu 102 oldu, sonra narkotik ittihamı ilə Sabirabadda Murad Ədilov tutuldu və 103 oldu. Görürsünüz, son on gün ərzində siyahı şişə-şişə gedir".

YAP-ın icra katibinin müavini, deputat Siyavuş Novruzov isə bu siyahı, eləcə də hüquq müdafiəçiləri ilə bağlı ilginclik ittihamları səsləndirib. SİA-ya açıqlamasında deputat deyib ki, bir neçə hüquq müdafiə təşkilatını çıxmaq

Cəmil Həsəni:
"Siyahını Leyla Yunus və Rəsul Cəfərov həbsdən öncə müəyyən ediblər"

Siyavuş Novruzov:
"Özlərinə sərf edən adamlara deyirlər ki, bunlar "siyasi məhbusdur"

şərt ilə, qalanları insan hüquqlarının müdafiəsi ilə məşğul deyillər. Onlar sadəcə olaraq bu adı alver predmetinə çeviriblər. S. Novruzovun fikrincə, belələri həbs olunanların valideynlərindən, yaxud onların yaxın ətraflarından pul alaraq, ayrı-ayrı instansiyalara "siyasi məhbus" siyahıları təqdim edirlər. Baxmayaraq ki, onlar

YAP icra katibinin müavini həmcinin, qeyd edib ki, hazırda "siyasi məhbus" anlayışını izah edə biləcək qurum yoxdur. O, eyni zamanda vurğulayıb ki, "hüquq müdafiəçiləri" yalnız özlərinə sərf edənləri, o cümlədən cinayətkarları "siyasi məhbus" kimi tanımağa çalışırlar: "Yeni burada özlərinə sərf edən adamlara de-

hökümü olmadan, istintaqın gedişinə təsir edərək prosesi məqsədli şəkildə yönəltməyə çalışırlar. Təbii ki, bu, qanunla qadağandır. "Siyasi məhbus" siyahısını hazırlayanlar müəyyən təşkilatların, dövlətlərin tapşırıqlarını yerinə yetirərək onların göndərdikləri pullar müqabilində Azərbaycanda dövlətçilik əleyhinə, antimilliyet göstərirlər".

YAP rəsmisi bu halın birinci dəfə baş vermədiyini də xatırladı: "Hələ Azərbaycanda siyasi partiyalar yeni-yeni formalaşanda biz bunun şahidi olmuşuq. Bəzi siyasi partiyaların rəhbərləri siyasi fəaliyyətini kənara qoyub, təbii ki, müəyyən maraqlar xatirinə, məhkəmənin hökümü ilə həbs edilmiş cinayətkarları, separatçılıqla məşğul olanları, metro partlayışında iştirakı sübuta yetirilənləri, adam oğurluğunda günahkar bilinərək həbs olunanları "siyasi məhbus" adlandıraraq onların hüquqlarının "müdafiəsinə" çevrilirdi. Əgər həbs olunan imkanlı adamdırsa, həm də onun pulundan yararlanmağa başlayırlar".

□ **Sevinc TELMANQIZI**

"Həbslərə cavab olaraq müqaviməti artırmalıyıq"

Vaqif Hacıbəyli: "Baş verənlər iqtidarın ölkədə totalitar sistem qurmaq istiqamətində atdığı addımların tərkib hissəsidir"

İyul və avqust ayları Azərbaycanda kütləvi həbs prosesinin həyata keçirilməsi kimi tarixə düşdü. Əvvəlcə iyulun 17 və 23-də Sirac və Fərəc Kərimli qardaşları, ardınca Sülh və Demokratiya İnstitutunun rəhbəri Leyla Yunus və həyat yoldaşı Arif Yunus, hüquq müdafiəçiləri Rəsul Cəfərov, İntiqam Əliyev həbs edildi.

Həbs edilənlərin hər biri "Amnesty International" kimi beynəlxalq hüquq müdafiə təşkilatı tərəfindən "vicdan məhbusu" elan edilib. Maraqlıdır, görəsən təqsirləndirilən şəxsin "vicdan məhbusu" elan edilməsi ona nə dərəcədə kömək olur, hansı üstünlükləri var?

Bu suallarla və son həbs proseslərlə bağlı **Əhrar Partiyasının sədri, hüquqşünas Vaqif Hacıbəylinin** fikirlərini öyrəndik. O bildirdi ki, "vicdan məhbusu" elan edilən şəxsin əməlinə cinayət işi olmadığı sübut olunur: "Vicdan məhbusları"nın yalnız "Amnesty International" beynəlxalq hüquq-müdafiə təşkilatı elan edir. Onların siyasi məhbuslardan fərqləri ondadır ki, əməllərində cinayət tərkibi olmur. "Vicdan məhbusu" yalnız öz əqidəsinə, cəmiyyətdə tutduğu mövqeyə görə, həbs edilənlərdir. Fərəc Kərimli sosial şəbəkələrdə çox aktiv idi. O, ictimai fikrə təsir edə bilirdi. Eləcə də, Yadiqar Sadiqov. Onu da qeyd edim ki, "vicdan məhbusları"nın həbsxanada saxlanma şəraitləri ilə bağlı digərlərindən üstünlükləri yoxdur. Özüm də bu adı almışam. Bu adı alanların digərlərindən əsas fərqləri ondan ibarətdir ki, bu məhbuslar dərhal azad olunmalıdır".

Hüquqşünas son həbslərlə bağlı müxalifətin yene bir araya gələ bilməməsi məsələsinə də aydınlıq gətirdi: "Bununla bağlı mən sosial şəbəkədə status yazaraq, bunları siyasi fitnəkarlıq adlandırmışam. Hesab edirəm ki, tamamilə yolverilməz bir haldır. Mən Tofiq Qasimov həbsdə olanda, onun hüquqlarını müdafiə etmişəm. Onun həyatına təhlükə yaranan zaman "Amerikanın səsi" radiosundan YAP-ın üzvlərinə onun azad olunması üçün müraciət etdim. Hər birimiz günahsız yerə həbs olunmuş Leyla və Arif Yunus, İntiqam Əliyev, Tofiq Yaqubluya, Yadiqar Sadiqov kimi məhbusların azad olunması üçün əlimizdən gələni etməliyik. Elə bir mühit yaratmalıyıq ki, onların həbsxanada olmaları, bayırda olmalarından daha çox iqtidar üçün təhlükə yaratsın. Çünki onlar Azərbaycanın demokratikləşməsi məsələsini qaldırırdılar. İqtidar da məhz buna görə, onları həbs edib. Hər bir vicdanlı adam onları müdafiə etməlidir".

V. Hacıbəyli bildirdi ki, səhhətimdə çox ciddi problemlər var. Buna görə də siyasi və "vicdan məhbusları"na dəstək vermək imkanı azdır: "Hesab edirəm ki, bu həbslər Azərbaycan iqtidarının ölkədə totalitar sistem qurmaq istiqamətində atdığı addımların tərkib hissəsidir. Onlar çalışırlar ki, hakimiyyətə müqavimət göstərən bütün qüvvələri sıradan çıxarsınlar. Bunun da cavabı olaraq, biz müqaviməti artırmalıyıq".

□ **Cavanshir ABBASLI**

Emin və Mehman Hüseynovlar haradadır?

Gənc fəalları ailəsi və dostları onların yerini bilmir; hüquq-mühafizə orqanları da xəbərsizdir

Reportyorların Azadlıq və Təhlükəsizliyi İnstitutunun rəhbəri Emin Hüseynovun harada olması ilə bağlı xəbərlər mətbuatın gündəmindən düşmədiyi bir vaxtda, sosial şəbəkələrdə onun qardaşı reportyor Mehman Hüseynovun da yoxa çıxması haqda sayı-olər gəzir.

Xatırladaq ki, Mehman Hüseynov sosial şəbəkələrdə aktivliyinə görə tanınmış bir simadır və onun facebook səhifəsinin 96 mindən çox izləyicisi var. Bu qədər aktiv istifadəçinin 10 gündən artıq bir vaxtda heç bir status yazmaması və paylaşım etməməsi, onun "facebook dostlarını" da narahat edib.

Qeyd edək ki, Mehman Hüseynov sonuncu statusunu avqustun 6-da paylaşmış. Statusda gənc fəal son həbslərə münasibətini bildirmiş:

"Ölkədə maraqlı hadisələr baş verir... Cəbhə xəttində atışmalar, hamının diqqəti bura yönəlib, hamı o barədə yazır. Hakimiyyət də fürsətdən istifadə edib gənc fəali və hüquq müdafiəçilərini sərləyərək həbs edir. Çoxu bəlkə də qorxusundan bu barədə heç nə yazmır, bu həbslərdən yan keçir. Yene saytlar yayır, ay müharibə, ay şad xəbər gəldi, bəzi kəndləri qayıtdıq, axırda məlum olur ki hamısı yalan imiş. Sonra telekannallara Jirinovski çıxır və müsahibəsinə başlayır. Sən haradasan? Tez gəl!!!"

Dostlardan Əli İsmayilov yazır: "Xoş istirahətlər Mehman Hüseynov ttps://www.facebook.com/Mehman.IRFS, dincəl... Belə lazım idi. Bizlər səni çox istəyirik".

Sosial şəbəkələrdə gedən söhbətlərə aydınlıq gətirmək üçün Emin və Mehman Hüseynovlarla əlaqə saxlamağa çalışdıq. Qeyd edək ki, onların hər ikisinin telefonuna zəng çatmır. RATI-nin digər əməkdaşları ilə apardığımız söhbətdən də məlum oldu ki, onlar da bu haqda məlumatsızdırlar.

Emin Hüseynov

Mehman Hüseynov

görməmək. Sən haradasan? Tez gəl!!!"

Emin Hüseynovun rəhbərlik etdiyi RATI-nin nümayəndəsi Günay İsmayilova bildirdi ki, Hüseynovların harada olduğu ilə haqda hazırda heç bir məlumatı yoxdur: "Nə Emin Hüseynovun, nə də Mehman Hüseynovun ha-

Media Hüquq İnstitutunun icraçı direktoru Xəlid Ağaliev də musavat.com-a deyib ki, bu barədə RATI-nin əməkdaşları ilə əlaqə saxlayıb, onlar da heç bir məlumatlarının olmadığını bildiriblər.

Hüseynovların həbs olunması ehtimalına aydınlıq gətirmək üçün Daxili İşlər Nazirliyinin mətbuat xidmətinin rəisi müavini Əhsan Zahidovla əlaqə saxladım. E. Zahidov bildirdi ki, onda bu haqda heç bir məlumat yoxdur.

Baş prokurorluğun mətbuat xidmətinin rəhbəri Eldar Sultanov da bu haqda onlarda heç bir məlumatın olmadığını bildirdi.

Mövzunu davam etdirəcəyik. □ **Nərgiz LİFTİYEVA**

Elmar Vəliyevdən Kamal Abdullaya sayğısızlıq

Gəncənin icra başçısı şəhərə səfər edən dövlət müşaviri ilə görüşməyib; prezidentin geniş səlahiyyətlər verdiyi müşavir buna sərt etiraz edib və Prezident Administrasiyasının rəhbərliyinə narazılığını bildirib

Prezidentin geniş səlahiyyətlər verdiyi millətlərarası, multikulturalizm və dini məsələlər üzrə dövlət müşaviri Kamal Abdulla bölgələrə səfərlər çərçivəsində Gəncədə sayğısızlıqla üzləşib. K.Abdulla bölgələrə səfərlər çərçivəsində ölkənin şəhər və rayonlarının mütləq əksəriyyətində olur, məscidlərdə, kilsə və sinaqoqlarda, kirxa və məbədlərdə yerli dindarlarla çoxsaylı görüşlər keçirir.

Söhbət ondan gedir ki, bir qədər əvvəl rayon icra hakimiyyətlərində Dini Məsələlər üzrə Komissiyalar yaradılıb. Komissiyalara sədrlik isə rayon icra hakimiyyətlərinin 1-ci müavinlərinə həvalə olunub. Komissiyalar bu istiqamət üzrə işlərini yeni yaradılan Azərbaycan prezidenti yanında Bilik Fondu (K.Abdulla bu qurumun rəhbərliyində təmsil olunur) ilə birgə əməkdaşlıq sayəsində həyata keçirəcək. Ümumi nəzarət isə müşavir K.Abdullaya tapşırılıb. Komissiya sədrləri də birbaşa ona tabe olacaq. Komissiyaya bu sahədəki nöqsanlara reaksiya vermək və problemləri aradan qaldırmaq səlahiyyətləri də verilib.

K.Abdulla bölgələrə səfərlərini də bu yeni səlahiyyətləri çərçivəsində həyata keçirir, icra başçıları ilə müzakirələr aparır.

Gəncəyə səfəri zamanı isə icra hakimiyyətinin başçısı Elmar Vəliyev onunla görüşməyib və dövlət müşavirinin iştirakı ilə keçirilən tədbirə birinci müavinini göndərmiş. K.Abdulla isə bunu sayğısızlıq kimi qəbul edərək tədbiri yarımçıq tərk etmək istəyib. İcra başçısının birinci müavini və digər şəxslər ona minnətçi düşərək tədbirdə sonadək iştirakına razı sala biliblər. Amma həttə K.Abdullanın bu cür açıq etirazından sonra belə E.Vəliyev onunla görüşməyib. K.Abdulla tədbir bitən kimi bir daha bu məsələyə öz etirazını bildirib və dərhal Gəncəni tərk edib.

Məlumatı verən mənbə bildirir ki, Kamal Abdulla E.Vəliyevin bu davranışı ilə bağlı Prezident Administrasiyası rəhbərliyinə şikayət edib. O, dövlət müşavirinə qarşı belə bir sayğısızlığın yolverilməz olduğunu bildirib.

Qarşı tərəfin mövqeyini dərc etməyə hazırıq.

□ Teymur HƏSƏNLİ

"Bu küçələr plana düşməyib"

BŞİH-dən "Qış bulvarı" ilə bağlı yazılanlara reaksiya verildi

"Bakının mərkəzi küçələri olan Vidadi, Rəsul Rza, Mirzə İbrahimov, Şamil Əzizbəyov plana düşməyib. Bu ərazilərdə evlərin sökülməsi nəzərdə tutulmayıb, yalan informasiyadır".

Bu sözləri "Yeni Müsavat"a Bakı Şəhər İcra Hakimiyyətinin (BŞİH) nümayəndəsi Namiq Məmmədov bildirdi. BŞİH nümayəndəsi qeyd etdi ki, Bakı meri Hacıbala Abutalıbov haqda yazılanlar yanlışdır:

"Yazılıb ki, Hacıbala müəllim bu yerləri yerlə-yeksan edəcək. Tamamilə yalan xəbərdir. Bu küçələr ola bilsin ki, plandır. Ancaq onun yaxın gələcəkdə sökülməsi nəzərdə tutulmayıb".

Qeyd edək ki, qəzetimizdə "Qış bulvarının növbəti dalğası gəlir" sərlövəli yazıda Vidadi, R.Rza küçələrinin də H.Abutalıbov tərəfindən sökdürülməyi qeyd olunmuşdu. Baş plana əsasən, sökülmənin miqyası M.İbrahimov, M.Əliyev, Zərgərpalan küçələrinin "Qış bulvarı"na yaxın ərazisini də əhatə edəcəyi bildirilmişdi.

Ümumilikdə planda Dilərə Əliyeva, Vidadi, Bəşir Səfəroğlu, Səməd Vurğun, Rəsul Rza, Şamil Əzizbəyov, Süleyman Rəhimov, İslam Səfərlı, Təbriz Xəlil Rza oğlu və Mirzə İbrahimov küçələrindəki evlər olduğu qeyd edilib.

□ EMİL

Bir müddət əvvəl hesablarına həbs qoyulan və ya hesabları dondurulan qeyri-hökumət təşkilatları (QHT) normal fəaliyyət göstərə bilmir, hətta ofis xərclərini ödəməyə çətinlik çəkirlər. QHT-lər əməkdaşlarına maaş da verməkdə çətinlik çəkirlər, əmək haqları gecikdirilir. Bildirilir ki, ən böyük çətinlik layihələrin işlənilməsi üçün Ədliyyə Nazirliyindən alınmalı olan icazə-bildirişlərdir. Belə ki, bu bildirişlərlə bağlı da bir çox hallarda süni maneələr yaradılır.

Ölkədə problemə üzleşən QHT-lərin sayı yüzə yaxındır. Neftçilərin Hüquqlarını Müdafiə Təşkilatının rəhbəri Mirvari Qəhrəmanlının sözlərinə görə, ölkədə onlarla QHT-nin hesabları dondurulub, ya da həbs qoyulub: "Hətta şəxsi hesablara da həbs qoyulub. İş o yerə çatıb ki, mənim depozit hesabıma da həbs qoyulub. Bir ay əvvəl bu proses başlayıb və davam edir. Mənimlə bağlı Nəsimi rayon Məhkəməsinin qərarı olub. Apelyasiya şikayəti verdik, məhkəmə əvvəlki qərarı qüvvədə saxladı. Nəticədə layihələrimiz yarımçıq qalıb, işləri davam etdirmək mümkün deyil. Vəziyyət bu yerdədir ki, işçilər bir neçə aydır əməkhaqqı ala bilmir. Çox çətin durum yaranıb, yarımçıq məhkəmə işlərimiz var, hüquqi yardımları davam etdirməliyik. Komanda qərara alıb ki, bacardıqları qədər pulsuz işləsinlər. Amma ofisin xərclərini də vermək mümkün deyil".

M.Qəhrəmanlının sözlərinə görə, işçilər maaşsız, pulsuz işləməyə məcburdurlar: "Çünki davam edən məhkəmə proseslərimiz var. Saxladıqları layihəmiz isə mədən sənayesində şəffaflığın artırılması ilə bağlıdır. Bununla bağlı araşdırma aparmışıq, hesabat hazırlamışıq, təkliflərimizi hazırlamışıq. Ancaq nə kitab çap edə bilirik, nə araşdırmamızın nəticəsini ictimaiyyətə təqdim etmək mümkündür. Düşünürəm ki, bu məsələlər Qərb kampaniyalarının da marağındadır. Həmkarlar Təşkilatının, Əmək Müfəttişliyinin marağındadır. Çünki biz 1500 nəfərə yaxın vətəndaşa hüquqi yardım göstəririk. Qərb kampaniyaları üzərində ictimai nəzarət yaratmağı bacarmışdıq. Bizim layihəmiz ötən ilin noyabrında başlamışdı və bu ilin oktyabrında sona çatmalı idi. Biz bununla bağlı geniş beynəlxalq konfrans da keçirmişdik, məsələ ilə bağlı başqa ölkələrin təcrübəsini öyrənmişdik, yetmiş səhifəlik sənəd hazırlamışdıq. Ancaq layihəni davam etdirmək, sona çatdırmaq məlum səbəblərdən mümkün olmadı, layihə dayandırıldı".

Hüquq müdafiəçisi qeyd etdi ki, bu vəziyyətə salınan QHT-lər işlərini Avropa Məhkəməsinə qədər aparacaq: "İş Avropa Məhkəməsinə xüsusi qaydaya göndiriləcək. Biz orada işi udacağımıza inanırıq".

Demokratik Təsisatlar və İnsan Haqları İctimai Birliyinin rəhbəri Elçin Abdullayev isə bildirdi ki, hesabları bağla-

M.Zeynalovanın sözlərinə görə, avqustun 7-də QHT-lərə Dövlət Dəstəyi Şurasının iclası olub və oraya aparıcı QHT-lərin təmsilçiləri dəvət olunublar: "Problem müzakirə olundu, qurumun rəhbərinin diqqətinə çatdırıldı. O da qeydlərini götürdü, vəziyyətin düzələcəyinə ümid etmək olar".

şıb. O deyir ki, ki, bildirişlərin alınması üçün tərcümə edilmiş olan qrant müqavilələrinin və onun əlavələrinin həcmi əlli-yüz səhifə arasında olur: "Bunu əvvəlcə Azərbaycan dilinə tərcümə etdirməliyik. Bir səhifəsi ən azı 10 manat həcmindədir. Notarial qaydada tərcümə edirikse,

QHT-lər Ədliyyə Nazirliyindən bildiriş gözləyir

Nazirlik qrantların verilməsinə süni maneələr yaradır, təşkilatların bağlanma təhlükəsi var

nan QHT-lərin vəziyyəti olduqca gərgindir: "Bir çox QHT-lərdə yoxlamalar gedir. Bununla bağlı prezidentə və QHT-lərə Dövlət Dəstəyi Şurasına da müraciət etmişik. Əksər QHT-lər hesab edir ki, nə qədər bu prosesdə sakit dursalar, problem bir o qədər müsbət həll olunar. Çünki mətbuata çıxan, məsələni ictimailəşdirən QHT-lərin durumu daha da ağırlaşır".

Onun sözlərinə görə, hesabın dondurulması ilə bağlı verdikləri apelyasiya şikayəti təmin olunmayıb.

"Təmiz dünya" İctimai Birliyinin rəhbəri Mehriban Zeynalova isə bildirdi ki, onlar Ədliyyə Nazirliyinə sənədləri vaxtında göndərə bilmədiklərindən, iki ay müddətinə maliyyə əldə edə bilməyiblər: "Bizim hesabımız dondurulmayıb, ancaq Ədliyyə Nazirliyinin rəsmi sənədi, icazəsi olmalı idi ki, biz maliyyə ala bilək. Bunu almaq üçün də lazımı sənədləri toplamaq lazım idi. Biz sənədləri vaxtında toplayıb sənədi ala bilmədik. Rejestrə çıxarıb, layihələr barədə məlumat vermək, layihələrin tərcüməsi lazım idi. Hazırda fəaliyyət göstəririk".

"İqtisadi Təşəbbüslərə Yardım" İctimai Birliyinin sədri Azər Mehtiyevin sözlərinə görə, onlar hələ ki fəaliyyət göstərirlər: "Bizim Ədliyyə Nazirliyindən bildirişlərimiz də var". Sənədlərlə bağlı çətinliklərdən danışan A.Mehtiyevin sözlərinə görə, bildiriş almaqla bağlı sənəd əldə etmək üçün müqavilələr tam tərcümə olunmalıdır: "Bu, bəzən yüz səhifə edir, onun notarius təsdiqi var, bu proses xeyli gərginlik yaradır, xüsusilə də süni maneələr də yaradırlar. Bu xərclər layihədə əhəmiyyətli məbləğ edir, ancaq layihədə bu xərclər nəzərə alınmır. Bu, əlavə xərcdir. Bəzən təşkilatlara 500-1000 manat civarında başa gəlir".

Qeyd edək ki, narazı QHT-lər bir müddət əvvəl Prezident Administrasiyası qarşısında aksiya da keçiriblər. QHT rəhbərləri Vətəndaş Cəmiyyəti Məşvərət Şurasının yaradılmasını da qərara alıblar.

Vətəndaş cəmiyyətinin tanınmış təmsilçilərindən olan Qubad İbadoğlu isə QHT-lərin qarşılaşdığı ən böyük çətinlik olan bildirişlərin alınması məsələsindən danı-

daha baha alınır. Tərcümə də notariusların işlədiyi tərcümə mərkəzləri olmalıdır ki, sonra problem yaranmasın. Onların da qiymət təklifləri daha yüksəkdir. Biz tərcüməni özümüz həyata keçirmirik, bunu tərcümə şirkətlərinə veririk, notariatlarla əlaqəli işləyirlər, onların müəyyən müqavilələri var. Sonra tərcüməni notarial qaydada təsdiq etdirməliyik. Əgər tərcümə 50 səhifədən ibarətdirsə, hər səhifəsində həm qrant alanın, həm də verənin imzası olmalıdır. Eyni zamanda, möhürlər olmalıdır, sənəd surətləndirilməlidir, arxasından tikilməlidir ki, bir sənəd olduğu bilinsin. Sonra möhürlə təsdiq olunmalıdır. Bundan sonra Azərbaycan dilindəki variantını notarius təsdiq edə bilər. Sonra biz bu sənədi Ədliyyə Nazirliyinə verməliyik. Qaydalarda nazirliyin imtina səbəbi göstərilməyib, heç nazirlik də indiyədək müqavilələrlə bağlı imtina göndərməyib. Ancaq heç təsdiq də etmir. Sadəcə olaraq hər dəfə daha başqa sənədlər, əlavələr tələb edirlər, biz də tərcümə edib veririk. Bu cür manea, yubadılma kimi problemlər yaradılır. Ədliyyə Nazirliyi qrantı qeydiyyata almalıdır, sonra bizə bildiriş verməlidir, ancaq vermir. Biz bildirişi götürüb getməliyik banka, bank bu bildiriş əsasında hesabımıza daxil olan vəsaitin üzərində sərəncam vermək hüququmuzu tanımalıdır. Yeni vəsaiti xərcləməyimizə icazə verilməlidir, bildiriş olmasa, bank heç bir əməliyyat aparılmasına icazə vermir. Keçmiş layihələrlə bağlı da bu cür problem yaradılır".

□ RÖYA RƏFİYEVA

edəcəyi gözlənilir. Bilirsiniz ki, "Khazar Island" gözəllik yarışmasına da sponsorluq edir.

Ona görə də dünyanın 125 gözəli "Khazar Island"da istirahət edirlər, buranın çimərliyindən istifadə edirlər. "Khazar Island"da təkə onları deyil, həm də tanınmış müğənniləri görə bilərsiniz. Onu da deyim ki, avqustun 21-dən etibarən çimərlik mövsümü bitənədək "Khazar Island"ın çimərliyindən istifadə pulsuz olacaq. Avqustun 30-da dünya gözəllə-

"Avesta" konserinin prezidenti, tanınmış iş adamı Hacı İbrahim Nehrəmlı "Yeni Müsavat"ın suallarını cavablandırıb. O, "Xəzər Adaları" layihəsində gedən son işlərdən, 125 dünya gözəlinin gətirilməsindən, qarşıdakı hədəflərdən və iş adamı Mübariz Mənsimovla görüşündən danışdı. Müsahibəni təqdim edirik:

- İbrahim bəy, hazırda "Xəzər Adaları"nda hansı işlər gedir?

- Bu dəqiqə layihə üzrə bütün işlərimiz yüksək səviyyədə gedir. Mən işlərin gedişindən çox razıyam. Artıq ikinci körpünü işləyib qurtardıq, üçüncü körpünün də betonunu tökdü. Daha sonra 4-cü körpünün tikintisinə başlayacağıq.

Bilirsiniz ki, ilk mərhələni yekunlaşdırmaq üçün 6 körpünü inşa edib başa çatdırmalıyıq. Çox şükür ki, işlər öz axarı ilə gedir. İlk etapdan sonra 7 min adam burada yaşaya biləcək. Sağlıq olsun, 2021-ci ilə qədər bütün işlər yekunlaşacaq.

- İndi açılışı olan və fəaliyyət göstərən hansı obyektlər var?

- Bir çimərlik, iki restoran fəaliyyət göstərir. Avqustun 30-da konsert təşkil edəcəyik. Xaricdən qonaqlar dəvət olunub. Sentyabrda iki balıq restoranı, bir 450-500 nəfər-

"Bodrumda Mübariz Mənsimov "Palmali" istirahət mərkəzi açıb, restoranları, kafe və barları var. Hamı ora gedir. Çox gözəl yaradıb. Çünki dənizin içində gəzmək yaxşıdır. Zaman gələcək Azərbaycanda da hamı "Xəzər Adaları"na axışacaq. Mən buna inanıram"

lik şadlıq evi açmaq planda nəzərdə tutulub. İtalyanlar isə suşi restoranı, çaxır evi ilə bizi təmin edəcəklər. Bu obyektlər də oktyabrda açılacaq. Ümumiyyətlə, 2014-cü il üçün əsas hədəfimiz ondan ibarətdir ki, "Xəzər Adaları"nda 10 restoran fəaliyyətə başlasın. Daha sonra gecə klubu da açılacaq, axşam saat 6-dan fəaliyyət göstərəcək.

- Çimərliyə gələnlər çoxdurmu?

- Təzə başlamışıq. Birdən-birə axın ola bilməz.

...Partlayışa az qalıb...

Hacı İbrahim "Xəzər Adaları"nda gedən işlərdən, 125 dünya gözəlinin iştirakı ilə keçiriləcək konsert proqramından və Mübariz Mənsimovla görüşündən danışdı

"2014-cü il üçün əsas hədəfimiz ondan ibarətdir ki, "Xəzər Adaları"nda 10 restoran fəaliyyətə başlasın. Daha sonra gecə klubu da açılacaq, axşam saat 6-dan fəaliyyət göstərəcək"

Amma o gün baxdım ki, 5-10 ailə çimərliyə gəlmişdi, istirahət edirdi. Bizim çimərliyin

yerləşə bilər. Buranın barı, hovuzu var.

- Hacı, 125 dünya gözəli gətirmisiniz, bəs yarışma nə zaman başlanacaq?

- Bəli, ölkələrinin gözəllik yarışmasında qalib gəlmiş 125 dünya gözəli "Xəzər Adaları"nda istirahət etməyə dəvət edilib. Avqustun 30-da dünyanın 125 ölkəsindən gələn gözəlin iştirakı ilə konsert proqramı da təşkil olunacaq. Konsert proqramında Azərbaycan və Türkiyə ilə yanaşı,

"Heç bir plyajda dənizin suyunu təmizləmirlər. "Xəzər Adaları"nda isə vətəndaşlarımız dəniz suyu təmizlənmiş suda çimirlər. Bu da bizi başqalarından fərqləndirir"

dünyanın bir neçə ölkəsindən tanınmış ifaçıların çıxış

"Mübariz Mənsimov Türkiyədə böyük işlər görür. Azərbaycanı çox sevir, vətənpərvər adamdır. Düzü, onunla fəxr etdim, bayrağımızı yüksəltdi"

ri çimərlikdə olacaqlar, dənizdə çiməcəklər. "Cristal Hall" zalında olacaq. Konsert 10 min adamın iştirakı ilə keçiriləcək.

- Layihəyə investisiya yatırımımda nə yenilik var?

- İncəsənətçilərin ciddi marağı var. Artıq 200 milyon investisiya qoyulacaq. 1 milyard investisiyanın 200 milyonu yatırım ediləcək. Yeni investorlar gələcək. Bu layihə üzrə partlayışa az qalıb. Özünüz də görecəksiniz.

Bu günlərdə Türkiyədə Bodrumda dincəlirdim. Bodrumda Mübariz Mənsimov "Palmali" istirahət mərkəzi açıb, restoranları, kafe və barları var. Hamı ora gedir. Çox gözəl yaradıb. Çünki dənizin içində gəzmək yaxşıdır. Zaman gələcək Azərbaycanda da hamı "Xəzər Adaları"na gedəcək. Mən buna inanıram, onun üçün gecə-gündüz çalışıram.

- Mübariz Mənsimovla görüşdünüzü, onunla işbirliyiniz varmı?

- Bəli, Bodrumda olanda Mübariz Mənsimovla görüşdüm. Mübariz Mənsimovla münasibətimiz var, çox yaxşı insandır. Görüşəndə söhbət etdik. Bacarıqlı iş adamıdır. Ona böyük hörmətim var. Türkiyədə böyük işlər görür.

Azərbaycanı çox sevir, vətənpərvər adamdır. Düzü, onunla fəxr etdim, bayrağımızı yüksəltdi, Bodrumda yaxşı işlər görür. Amma Mübariz Mənsimovla işbirliyimiz yoxdur.

□ E.SALAMOĞLU

Korrupsiya olmasaydı...

Mahal İSMAYILOĞLU
mahal57@mail.ru

İndi hakimiyyətdəki rejim müxalifətin yoxluğu ilə öyünür. Hətta onun sayını da dilə gətirib, bunu 21 ildə qazandığı ən böyük uğur sayır: ölkədə vur-tut 800 müxalifətçi var... Bu qədər həbslərdən, təqiblərdən sonra bu qədər adamın öz əqidəsindən dönmədiyini dilə gətirirlərsə, demək hələ də müxalifət xofu yaşanır, qaranlığın sonunda işıq görünür... Sevinirlər... Bu da səbəbsiz deyil...

Rejimin dikte etdiyi kimi yaşamaq istəməyənlərin həbsxanalara atılması ən pik həddə çatıb. Bunu seyr edən, susan insanların sayı da heyrət doğuracaq qədər azalıb. Sanki belə vəziyyət rejimi on qarşı sonuncu resursları işə salıb etiraz edənləri həbs etməyə, ən ağılaşmaz ittihamlar irəli sürməyə daha da həvələndirir... İlk baxışdan elə təsəvvür yaranır ki, həbs olunmaq növbəsində olanlar bu olaylardan bir zərər də narahat olmayırlar. Əslində isə əsəblər tarıma çəkilir. Hər kəs hiss edir ki, son-suz qədər belə davam etməyəcək... Ən azından sonda haqq, ədalət adlı bir meyar yada düşəcək...

Tarix bu günə baxanda xeyli təsəlli yaradır. 20 il əvvəl hakimiyyətə can atanlar "Müxalifət yoxdur!" deyər sevənə bilirdilərmə? Əslində çox qısa müddətdən sonra insanlar böyük arzuların, ümidlərin puç olduğunu, rüşvətin, korrupsiyanın onun üstünə yeridiyini dərk etdi. Bu rejimə qarşı 1998-ci ildə, 2003-cü ildə, 2005-ci ildəki müqavimətlər də ortaq düşüncədən qaynaqlanırdı...

Onda kimsə cəsarət edib: "Bu ölkədə müxalifət yoxdur!" desə idi, ən azı, ironiya ilə qarşılaşırdı.

Nə baş verdi? İnsanlar azadlıq, xoşbəxt həyatla bağlı düşüncələrindən el üzdülərmə? Ölkənin bütün sərvətlərini talayanlar 9 milyonluq toplumdan güclümü oldu? Nədən bir seçki saxtakarlığı növbəti dəfə seçim etmək üçün örnək olmadı? İndi bu suallar az qala ittiham kimi səslənir... Amma ciddi psixoloji və sosial kökləri var.

Uzun əsrlər boyu dövlətçilik ənənəsi formalaşmadığından insanlar hər şeyə keçmişin davamı kimi yanaşırdılar... Əslində hakimiyyətdə olanlar da dəyişməmişdilər, idarəçilik, metodları da əvvəlkindən fərqlənmirdi. Rüşvətin mövcudluğunu da adı bir hal sayırdı. Müstəmləkə Azərbaycanda da rüşvət var idi, indi də var. Bizi daha çox onun miqyası və miqdarı heyrətdə qoyurdu... Çox keçmədi ki, bu fərq də adıləşdi... Biz bir toplum kimi total korrupsiyanın girovuna çevrildik...

Təkə on il əvvəlki mətbuatın durumu ilə indiki şəraiti müqayisə edəndə çox mətləblər aydın olur... İctimai müqaviməti öz xeyrinə dəyişmək üçün korrupsiyanın əli öncə mətbuata uzandı. Bir neçə il ərzində mənzərə dəyişdi, hakimiyyəti sərt tənqid edən qəzetlər düşərgeni dəyişdilər... İkinci addım kimi hakimiyyət onun qulluğunda duran müxalifət yaratdı. Onlar seçki saxtakarlığına, balans rejimin xeyrinə dəyişməsində müstəsna rol oynadılar. Bu gün də onların parlamentdə mövcudluğu demokratiya görüntüsü yaratmağa xidmət edir. Bütün hallarda onlar müxalifət kimi təqdim olunur...

İndi jurnalistlərin döyülməsi, oğurlanması, şikəst edilməsi sənəyib, amma 8-10 il əvvəl vəziyyət tamamilə fərqli idi. Bütün bunlar izzis ötürmədi. Düzü, iqtidar bir sıra qəzetləri satın alandan sonra təbliğat üstünlüyü qazanmadı. Onu hədəfə alanların, tənqid edənlərin sırası isə seyrəldi...

Təkə müxalifətin son prezident seçkisi gedişində yaranan koalisiyasının - Milli Şuranın necə dağılması da çox mətləblərdən xəbər verir. İndi kim iddia etsə ki, bu müxalifətdaxili prosesdir, kökündən yanılacaq. Bir çox məsələlər məhz rejimin ssenarisi ilə həyata keçirilirdi...

Əslində həbslərin birdən-birə dəyişib, QHT-lərə yönəlməsi də bir çox mətləblərdən xəbər verir. QHT-lər hakimiyyətin həyata keçirdiyi hüquqi dərəcəyə qarşı ciddi müqavimət istehkamı idi. AİH məhkəməsinə göndərilən bütün cinayət işləri onların sayəsində mümkün olurdu. Əgər indən sonra bu səpkidə məhkəmə baxışları sənəyib, Azərbaycandakı rejim cərimələri ödəməyə, günahsız insanları azad etməyə məcbur olmasa, demək bir sahə də "uğur" qazanacaq...

Qəribədir ki, kütləviləşən ittihamlara - narkotik istifadəçiliyinə, xuliqanlıqda hədəf olanları müdafiə edən QHT-lər bu dəfə "vətəne xəyanətdə, dələduzluqda, vəzifə səlahiyyətlərini aşmaqda" təqsirli bilindilər. Yəni də korrupsiya qalib gəldi...

Qırmızı mürəkkəb

Samir SARI

O gün sosial şəbəkədə dostlar bir lətifə paylaşmışdılar, günümüzlə səsleşirdi.

Lətifə böyledir: Həmişə olduğu kimi, qohum-əqrəba yığışır, yeyib-içə-içə evin tək oğlunu hərbi xidmətə yola salırlar. Övladı sarıdan daima səksəkəli ürəyə malik ana deyir:

- Oğlum, bax, orda nə olsa, düzünü yaz!

Çağırışının dayısı etiraz edir, deyir, hər şeyi yaza bilməz, orda yoxlayırlar, görürlər, artıq-əskik şeylər yazıb, başına oyun açarlar.

Ata çıxış yolu tapır:

- Onda sən belə elə. İşlərin qaydasında olanda məktubu göy mürəkkəblə yaz, pis olanda - qırmızı. Biz də həmin dəqiqə yanına gələk.

Beləcə, oğlan tam təlimat alaraq əsgəriyə gedir. Bir müddətdən sonra əsgərdən evə belə bir məktub gəlir: "Əzizlərim! Hər şey yaxşıdır. Yalnız bir şey pisdir: hərbi hissədə qırmızı mürəkkəb yoxdur"...

İndi bəzi hər şeyə "mız" qoyanlar deyəcəklər ki, hazırda kimdir əsgərlikdən evə məktub yazan, hamı ya gizli şəkilə mobil telefon saxlayır, ya da kontur pulunu verir, komandirin telefonuyla ata-anasıyla danışır.

Olsun ki, elədir. Amma bu, bir vaxtların həqiqətini yüz-dəyüz əks etdirən lətifədir, indi də aktuallığını itirməyib. Əsas məsələ odur ki, hələ də hərbi hissələrdə qırmızı mürəkkəb yoxdur. Əvəzində vəziyyət qırmızıdır.

Nazirlər dəyişir, vəziyyət dəyişmir. Generalar əvəzlənir, durum eyni qalır. Belə çıxır ki, nazirləri dəyişməklə olmur, gerek gizirlər də dəyişsin.

Bu ayın əvvəlində atəşkəs qəfildən pozuldu, üç günlük müharibə oldu, 15-dən çox əsgərimiz həyatını itirdi. Hamı dedi ki, müharibədə, müharibədə itki olar. Amma o "üç günlük müharibə" 10 gündən sonra dayandı, fəqət əsgər ölümləri davam edir.

Son vaxtlar çəmini tapıblar: əsgər ölümlərini əlverişli şəkildə sənədləşdirirlər. Çoxunda da rəsmi informasiya belə olur ki, əsgərin əlində güllə açılıb, özünə dəyib, ona görə həlak olub.

Əcəba, indiki tüfəngləri sarsaqdır, əl dəyən kimi açılır, ya əsgərlər əfəldir, silahla davrana bilmirlər?

Birincisi, komandirlər zəhmət çəksinlər, naşı çağırışçının əlinə silah verməsinlər, verilsə, vacibdirsə, ehm-al-ehmal ondan istifadə qaydalarını başa salsınlar. Onuz da çağırışçılardan hamısı internet-klublarda yüz cür müharibə oyunları oynayıb, yüz cür "silah işlədib" getmiş uşaqlardır, hansı silahdan necə istifadə etməyi tez qavrayarlar.

İkincisi, əgər əsgərin əlində silah açılırsa, bir dəfə də güllə onun əlindən dəysin, ayağından dəysin, niyə həmişə elə yerindən deyir ki, gənc əsgər də ölü?

Üçüncüsü, bu cür xəbərlərin bəziləri sırf yalandır. Allah bilir, hadisə necə olur, kim kimi vurur, amma adını qoyurlar ki, əsgər özünü vurub. Hətta görürlər ki, "özünü vurub" da pis çıxacaq və hərbi müstəntiqlər "intihar həddinə çatdırmaq maddəsi" ilə kimisə içəri basa bilərlər, hadisənin adını "ehtiyatsızlıqdan özünü yaralamaq" kimi tövsif edirlər, işin başı bağlanır.

Ötən illərdə isə komandirlər belə bir hadisəni bu cür ört-basdır edərkən yekə bir səhvə yol vermişdilər. Başqası tərəfindən gicgahından vurulmuş əsgərin öz silahı ilə özünü vurduğunu sənədləşdirmişdilər, amma məlum olmuşdu ki, mərhum əsgərin silahının lüləsi iki metr uzunluqda olub və adamın o silahı öz gicgahına dayaması praktiki olaraq mümkün deyil. Bundan ötrü gerek əsgərin qolu 3 metr olaydı. Amma yazıq əsgərin valideynləri nə qədər şikayət elədilər, xeyri olmadı, dedilər, yox ey, sevgilisi əsgərə başqasına ərə gedəcəyi barədə mesaj yollayıb, o da dözməyib, intihar edib.

Burda hələ bir vicdansızlıq da var. Guya ki, əsgəri intihar həddinə komandirləri yox, öz sevgilisi çatdırıb. Yeni ürək-könül məsələsi olub, heç kim qarışa bilməzmiş.

Biz bu cür nağılları çox eşitmişik. Daha bunlara heç kəs inanmır. Əsgər valideynləri, gənc fəallar, mətbuat ötən il hay-küy salıb nazir Səfər Əbiyevin dəyişdirilməsini ona görə vacib sayırdılar ki, vəziyyət dəyişsin, ordu morqa dönməsin.

Elə olacaqdısa, hərbi hissələrdə qırmızı mürəkkəb olmayacaqdısa, elə Səfər də belə işləyirdi. O da qara mürəkkəblə yazılmış "oğlunuz həlak oldu" məzmunlu xəbərləri evlərə göndərə bilirdi.

Böyük imperiya dövləti və sovet ənənələri ruhunda tərbiyə almış rusiyalıların siyasi mentalitetində şəxsiyyətə pərəstiş həmişə xüsusi yer tutub. Özü də Rusiyanın öz tarixinin də təsdiqlədiyi kimi, ən böyük pərəstişə məhz sivil dünya ilə əlaqələri möhkəmləndirib vətəndaşların azadlıqlarına və rifahına kömək edən rəhbərlər deyil, dünya birliyi ilə konfrontasiyaya gedən, işğalçılıq müharibələri aparən, talançılıq edən və öz xalqını acıdan öldürən hökmdarlar layiq bilinib.

İş ondadır ki, ruslar asan zombiləşir, ura-patriot imperiya təbliğatının tələsinə tez düşürlər və bu zaman bütün dünya ilə düşmənçilik eləməyə, istənilən məhrumiyyətə dözməyə, "mühasirədə olan qala"dakı kimi özlərini hiss eləməyə və sabahkı böyük imperiya ilə bağlı sayıqlama ideyaları naminə bugünkü həyatın nemətlərini qurban verib öz rəhbərini ehtirasla göyə qaldırmağa hazır olurlar.

İndi də eyni situasiyadır: Rusiya Ukraynada istiqamətlər üzrə uduzur, dünya "iz-qoy"una (tullanti-dövlət -red.) çevrilir, getdikcə güclənən sanksiyalarla ciddi iqtisadi böhrana sürüklənir, Putinin kursu və fiquru mütərəqqi bəşəriyyət üçün lüzumsuz bir xofa çevrilir, amma gəl ki, zombiləşmiş Rusiya cəmiyyətində rəhbərə pərəstişin, "bivec eyforiya"nın - "nə qədər pis olsa, bir o qədər yaxşıdır" ovqatının açıq-aşkar gücləndiyi müşahidə olunmaqdadır.

Putinə rəğbət təbii ki, indi yaranmayıb, zəmin əvvəllər də olub. Pərəstişə birinci impulsu onun baş nazir qismində Çeçenistanı qəddarcasına ram eləməsinə qazandığı uğurlar verdi. Artıq prezidentliyinin ilk illərində - 2000-2004-cü illərdə bütün inzibati ofislərdə və bir çox hökumət kabinetlərində Putinin portretini divardan asmaq ənənəsi yaranmağa başlamışdı. Təxminən həmin illərdə də onun portretləri bir sıra parkları, binaları, yeraltı keçidləri bəzəməyə başladı.

Bu tendensiyalar Putinin ikinci prezidentliyi dövründə gözgöretici gücləndi. Belə ki, 2007-ci ilin oktyabrında hətta şəxsiyyətə pərəstiş hissisinin yad olmadığı Lukaşenko da belə faktlardan təəccübünü gizlətməmişdi. "Vahid Rusiya"nın qurultayı barədə fraqmentlərə baxandan sonra Belarus prezidenti narahət olaraq söyləmişdi ki, Rusiya tezliklə sovet əyyamlarına, hamının "Sov.İKP-yə eşq olsun!" qışqırdığı dönməyə qayıda bilər.

Onu da qeyd edək ki, Putinə həsr edilən mahnılar, klip-lər, filmlər və kitablar məhz onun ilk iki prezidentlik dövründə meydana çıxmağa başlamışdı. Misal üçün, 2000-ci illərin əvvəllərində "Birgə oxuyanlar" musiqi kollektivi indiyədək də ölkədə populyar olan "Putin kimisi" albomunu çıxarıb. "Ağ qartal" qrupu isə ona "Amma açıq sahədə..." mahnısını ithaf edib. Mahnıda bu misralar da yer alıb: "Açıq sahədə sistem "Qrad" dir! Arxamızda Putinlə Stalin qarddır!"

Putinə pərəstişlə yanaşı, onun ünvanına səslənən yaltaqlıq və məddahlıq da güclən-

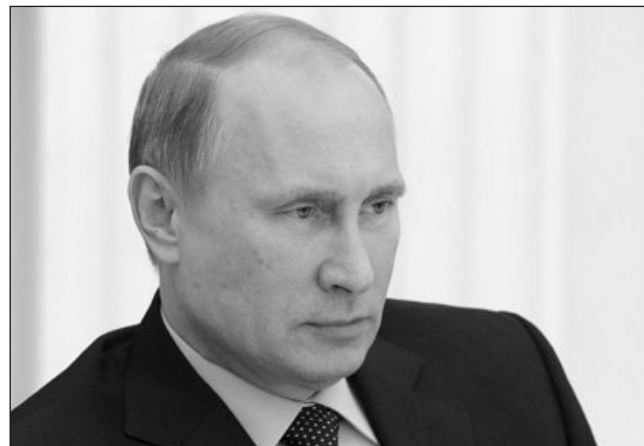
Rusiya telekanalları ("zombi-qtular") kütlələrə ura-patriotik kəf gəlinməsi və Putinə heyranlığın gücləndirilməsi üçün əllərindən gələni elədilər və eləməkdə davam edirlər.

Ancaq məsələ tək təbliğatda, "zombi-qtular"da deyil, həm də belə siyasətə və belə

gün Putinə pərəstiş elə temple gedir ki, tezliklə o, Staline rəğbəti də kölgədə qoyacaq. Elə bu yaxınlarda bir qrup rusiyalı jurnalist və ictimai xadim Dövlət Dumasına müraciət edərək, Putinə ölkənin ən ali mükafatının - Rusiya Qəhrəmanı ordeninin verilməsi təşəbbü-

Putin uduzur, ona pərəstiş isə artır - ölkəsində!

Bütün dünyada nüfuzunu sürətlə itirən Kreml başçısına Rusiya toplumunun rəğbəti fantastik həddə çatıb; səbəblər barədə bu yazıda...

sünü qaldırıblar. İnformasiyadan belə hiss olunur ki, deputatlar bu təşəbbüse yol açmaq fikrindədirlər. Sibir sakinlərindən bir qrupu isə daha odioz təklif irəli sürüblər: Putinə "Xalq generalissimusu" adı verilsin.

Deyəsən, bu tezliklə digər, daha əcaib təşəbbüslər də eşidəcəyik. Rusun öz sözü ilə desək, "bala-bala, daha çox". Lap elə bu günlərdə (11 avqust) Moskva moda və siyasət dünyasında yeni bir söz də dedi: məşhur "QUM"-un (Moskva Şəhər Univermagi-red.) mərkəzi xiyabanında bütünlüklə Putinə həsr olunmuş yeni köynək kolleksiyasının sidiği satışına başlanılıb. Nəhəng sayda partiyalarda və 100-dən artıq müxtəlif rəngdə, çeşiddə və formada hazırlanmış bu köynəklər aji-otaja düşüb böyük növbələr yaradan və öz kumirinə qovuşmaq istəyən əhaliyə satılmaqdadır.

Bu köynəklərdə hazırkı Rusiya prezidenti ən müxtəlif formada və vəziyyətlərdə təsvir edilib - at belində və atsız, Krimla və Krimsız, hərbi papaqda və eynəkdə və s. Köynəklərdəki devizlər də ən müxtəlifdir: "Bizə çata bilməyəcəklər", "İnsanların ən nəzakətli", "Hər şey öz yolu ilə", "Amma sən pis deyilsən", "Putini istəyirəm", "Putinə özümü təslim edəmə" və başqaları.

Bax, belə. Dünya analitikləri bir ağızdan Putinin imperiya planlarına şəərəfsiz sonluq vəd elədikləri, onun ölkəsi üçün qaranlıq perspektivlər cızdıqları halda, Rusiyanın özündə Putinə heyranlıq qaynar həddədir və sabahki günə bağlı toplu anlaşılmaz bir eyforiya yaşayır. Doğrudan da qərribə ölkədir.

□ Elya CƏFƏROVA

məkdə idi. Belə ki, "Kommerçant-hakimiyyət" jurnalı 2007-2008-ci illərdə Kreml rəhbərini vəsf edən "ən müdhiş yaltaqlıq nümunələri" ilə bağlı sorğu keçirmişdi. Vikipediya da bəlli olduğu kimi, onlardan ən parlaqları bunlar idi: "Putin - bizim hər şeyimizdir", (deputat Lyubov Slişka), "Məgər Putin haqsız ola bilər?" (MSK sədri Vladimir Çurov), "Putin hər yerdədir, Putin mütələqdür, Putin əvəzənilməzdir" (filosof Aleksandr Duqin), "Vladimir Putinin şəxsiyyəti cəmiyyət üçün dövlət institutlarından vacibdir" (politoloq Sergey Markov), "Vladimir Vladimiroviç, nə yaxşı ki, siz doğulmusunuz!" (yazıçı Daniel Qranin), "Pitin çeçen xalqına ikinci həyat bəxş elədi! Allah Özü onu bu yerə təyin edib... Putin - Allahın hədiyyəsidir, o bizə azadlıq bağışladı..." (Çeçenistanın marionet lideri Ramzan Kadırov).

Ancaq bütün bunlar hələ "tumurcuqlar" idi. Putin şəxsiyyətinə pərəstiş gerçək və sürətki şəkildə onun üçüncü prezidentliyi dövründə, ələlxüsus da 2014-cü ildə, Kırımın ilhaqi ilə, həmçinin Putinin Ukrayna və Qərblə elan olunmamış müharibəsi kontekstində start götürdü. Aydın məsələdir ki, rəsmi təbliğat,

siyasətçilərə uyan Rusiya cəmiyyətinin özünə siyasi mentalitetindədir. Təsədüfi deyil ki, Putinin bütün dünyada sürətlə düşən imici və nüfuzu fonunda Rusiyanın özündə onu reytingi fantastik həddə çatıb - son sorğulara görə, rusiyalıların 85 %-i ona etimad bəsləyir.

Bu mənada təkə Putin toplumu öz imperiya hədəfləri üçün zombiləşdirməyib, cəmiyyət də vaxtaşırı velikoderjav şovinizminin dəminə gedərək, rəhbərin dikbaşlığından vəcdə gələrək və onu geri çəkilməyə qoymayaraq Putinə zobbiləşdirici təsirini göstərmiş və göstərməkdə davam edir.

Başqa misal: ötən ilin baharında "Arqumenti və faktı" qəzetinin redaksiyasında "V.V. Putinə Rusiyanın xilasını ilə bağlı təxirəsalınmaz tövsiyələr - Rusiya fövqəldövlət ola bilərmi?" adlı altında mətbuat konfransı keçirilib. Tədbirin gedişində Geosiyasi Problemlər Akademiyası kollektivinin hazırladığı "Yeni Rusiya imperiyasının nəzəri əsasları" kitabının təqdimatı olub. Putinə əsas tövsiyələr isə bunlar idi: Rusiyanın inqilaba qədərki sərhədlərdə bərpa və özünü bütün Rusiyanın imperatoru elan etmək.

Göründüyü kimi, Kırımın ilhaqi boşuna baş verməyib. Bu

Avqustun 18-də Naxçıvanda Azərbaycan, Türkiyə və Gürcüstanın müdafiə nazirləri arasında görüş oldu. Danışıklardan sonra kütləvi informasiya vasitələri nümayəndələri üçün brifinq zamanı müdafiə naziri Zakir Həsənov bildirib ki, görüş zamanı regionda cərəyan edən hərbi-siyasi vəziyyət və təhlükəsizlik məsələləri ətrafında fikir mübadiləsi aparılıb, bölgədə sabitliyin təmin edilməsi yolları araşdırılıb.

“Atlas” Araşdırmalar Mərkəzinin rəhbəri, siyasi analitik Elxan Şahinoğlunun fikrincə, Azərbaycan artıq regionda yeni əməkdaşlıq formatını yaratmağa çalışır. E.Şahinoğluna görə, İlham Əliyev Kremlin Qarabağ münaqişəsinin həllində pozitiv rol oynamayacağını özü üçün artıq yəqin edib: “Soçi görüşü bunun ən bariz nümunəsidir. Putin ən azı erməni həmkarını Kəlbəcərdə girov götürülən azərbaycanlıları sərbəst buraxmağa sövq edə bilirdi, Sərkisyan onun istəyini dərhal həyata keçirirdi. Ancaq Putin bu addımı da özünə çox gördü və bununla İlham Əliyevi bir daha məyus etdi”.

E.Şahinoğlu hesab edir ki, Soçidən dərhal sonra Azərbaycan, Türkiyə və Gürcüstanın müdafiə nazirlərinin Naxçıvanda görüşməsi rəsmi Bakının bölgədə Rusiya + Ermənistan hərbi ittifaqına alternativ modelin formalaşmasına çalışması kimi yozula bilər: “Çünki müharibə başlayacağı təqdirdə heç şübhəsiz, Rusiya Ermənistanı və Dağlıq Qarabağdakı separatçılara dəstək verəcək. Demək, biz də bundan qorunmağın yolları üzərində düşünməliyik. 3 ölkənin müdafiə nazirlərinin Naxçıvandakı görüşü bir neçə səbəbdən əhəmiyyətli idi. Birincisi, bu, Kremlə mesaj idi ki, müharibənin başlayacağı təqdirdə Gürcüstan üzərindən Ermənistanı hərbi yardım daşıya bilməyəcək. İkincisi, İrəvana mesaj idi ki, müharibə başlayacağı təqdirdə Gürcüstandan keçən boru xətlərinə qarşı diversiyaya həyata keçirsə, qarşısında Bakı və Ankara ilə yanaşı Tiflisi də görecək. Buna görə də Azərbaycan-Türkiyə-Gürcüstan hərbi əməkdaşlığında ən vacib halqa məhz sonuncudur. Onuz da Azərbaycan Türkiyə ilə hərbi əməkdaşlığını genişləndirir, bu sxemə Gürcüstanın qoşulması faktiki bölgədə kiçik NATO-nun formalaşmasına işarədir. Görüşün Naxçıvanda keçirilməsinin bir başqa əhəmiyyəti də ondadır ki, işğalçı ölkə Qarabağda müharibənin başlaması halında Naxçıvana zərbə endirməyi aqlının ucundan belə keçirməsin. Sadəcə, türkiyəli rəsmilər daim Qars müqaviləsini unutan erməni rəsmilərinin və əsasən də dilinə

Müdafiə nazirlərinin Naxçıvan görüşü Ermənistan və Rusiyaya mesajdır

Elxan Şahinoğlu:
“Azərbaycan - Türkiyə hərbi əməkdaşlığına Gürcüstanın qoşulması faktiki, bölgədə kiçik NATO-nun formalaşmasına işarədir”

Orxan Qafarlı:
“Bu görüşlər hələ ki formal xarakter daşıyır və daha çox hərbi əməkdaşlığın formaları və gələcəyi ilə bağlı müzakirələrdən ibarətdir”

ya həyata keçirsə, qarşısında Bakı və Ankara ilə yanaşı Tiflisi də görecək. Buna görə də Azərbaycan-Türkiyə-Gürcüstan hərbi əməkdaşlığında ən vacib halqa məhz sonuncudur. Onuz da Azərbaycan Türkiyə ilə hərbi əməkdaşlığını genişləndirir, bu sxemə Gürcüstanın qoşulması faktiki bölgədə kiçik NATO-nun formalaşmasına işarədir. Görüşün Naxçıvanda keçirilməsinin bir başqa əhəmiyyəti də ondadır ki, işğalçı ölkə Qarabağda müharibənin başlaması halında Naxçıvana zərbə endirməyi aqlının ucundan belə keçirməsin. Sadəcə, türkiyəli rəsmilər daim Qars müqaviləsini unutan erməni rəsmilərinin və əsasən də dilinə

“Naxçıvan” kəlməsi gətirən Ermənistanın müdafiə naziri Seyran Ohanyanın diqqətinə çatdırmalıdır. Azərbaycan, Türkiyə və Gürcüstanın müdafiə nazirləri hər 6 aydan bir görüşməyi və hərbi təlimlər keçirməyi qərara alıblar. Elə birinci təlimin Naxçıvanda keçirilməsi lap yerinə düşərdi. Sonrakı mərhələdə isə bu hərbi təlimləri tədricən Qarabağ yaxın bölgələrə də inkişaf etdirmək olar”.

Ankara Universitetinin doktorantı, politoloq Orxan Qafarlı “Yeni Müsavat”-a açıqlamasında bildirib ki, Azərbaycan-Gürcüstan-Türkiyə arasında münasibətlərin strateji xarakter daşıyır. Lakin eksperte görə, bu münasibətlərin hərbi it-

tiyaq müstəvisinə gəlib çatdığını demək tezdir: “Azərbaycan-Türkiyə münasibətlərini Gürcüstan xaricində dəyərləndirmək lazımdır. Bakı və Ankara arasında hərbi əməkdaşlıq 90-cı illərdən başlayıb. Hərbi sənayedə Azərbaycan Türkiyənin bir nömrəli əməkdaşlığı etdiyi ölkədir. Azərbaycanın sonra Türkiyənin hərbi sənayedə müttəfiqi Qətər hesab olunur.

Naxçıvanda 3 ölkənin müdafiə nazirləri arasında keçirilən görüş daha çox nümayiş xarakterli olmaqdadır. Əldə etdiyimiz məlumatlara görə Gürcüstan müdafiə naziri İrakli Alasaniya bu görüşün keçirilməsində daha çox maraqlı olub. İrakli Alasaniya Türkiyəni Gürcüstana yaxın ölkə hesab edən siyasətçilərdəndir. Və uzun zamandır onun belə bir fikri var idi ki, Gürcüstan, Azərbaycan və Türkiyə arasında sıx hərbi əməkdaşlıq qurulmalıdır. Hətta görüşlərdən birində Azərbaycanın keçmiş müdafiə naziri Səfər Əbiyevə görə bu əməkdaşlığın mümkün olmadığını bildirib. Ancaq bu gün Alasaniyanın fikri Azərbaycan və Türkiyə rəhbərliyi tərəfindən müsbət qarşılanıb. Bu görüşlər hələ ki formal xarakter daşıyır və daha çox hərbi əməkdaşlığın formaları və gələcəyi ilə bağlı müzakirələrdən ibarətdir. Gürcüstanın indiki müdafiə naziri regionda hərbi əməkdaşlıq üçün Türkiyədən başqa ölkə görmür. NATO-ya inteqrasiya yolunu tutan Gürcüstan üçün Türkiyə ilə əməkdaşlıq önəmlidir. Bundan başqa nəzərə almaq lazımdır ki, Türkiyə NATO ölkəsi olduğu üçün hər hansı bir hərbi ittifaq yaratmaq təşəbbüsü ilə çıxış etməsi qeyri-mümkündür”.

□ KƏNAN

Elçibəy məzarı önündə anılacaq

Demokratik qüvvələr sabiq prezidentin vəfatının 14-cü ildönümü ilə bağlı tədbirlər keçirəcək

Avqust 22-də Azərbaycanın eks-prezidenti, Milli Azadlıq Hərəkatının lideri Əbülfəz Elçibəy vəfatının 14-cü ildönümüdür. Uzun müddət xərcəng xəstəliyindən əziyyət çəkən Əbülfəz bəy 2000-ci il avqustun 22-də Türkiyədə - Gülhanə Hərbi Tibb Akademiyasında dünyasını dəyişmişdi.

Hər il olduğu kimi, bu ildə demokratik düşərgənin Fəxri Xiyabanda Elçibəy məzarını ziyarət edəcəkləri gözlənilir. Siyasi qüvvələrin bu ziyarəti birlikdə edib-etməyəcəkləri həmişə olduğu kimi, yenə də sual doğurur.

Müsavat Partiyasının İcra Aparatının rəhbəri Arif Hacı 22 avqusta Əbülfəz Elçibəy məzarını ziyarət edəcəklərini bildirdi: “Biz hər il olduğu kimi, bu ildə adətə üzrə Əbülfəz Elçibəy məzarını ziyarət edəcəyik. Partiya qərargahında hər hansı bir tədbirin keçirilməsi ilə bağlı müzakirələr aparılır. Lakin hələ bununla bağlı qərar verilməyib. Ziyarətin digər demokratik qüvvələrlə birlikdə həyata keçirilməsi ilə bağlı partiyada müzakirələr aparılmayıb. Bu anma mərasimi birlikdə də ola bilər, ayrı da”.

Milli Şuranın mətbuat xidmətinin rəhbəri Oqtay Güllaliev anım günü ilə bağlı tədbirlər planlarının olduğunu söylədi: “22 avqustu demokratik qüvvələr həm də “Savalanı ziyarət günü” kimi qeyd edirlər. Bu günə bağlı həm Milli Şuranın özü, həm də quruma daxil olan partiyalar bir sıra tədbirlər keçirməyi nəzərdə tuturlar. Bu tədbirlərin içərisində ən əsası Əbülfəz bəy məzarını ziyarət etməkdir. Milli Şura və quruma daxil olan partiyalar 22 avqust saat 11:00-da Fəxri Xiyabanda Əbülfəz Elçibəy məzarını ziyarət edəcəklər. Bundan əlavə, digər tədbirlərin keçirilməsi də planlaşdırılır. Eyni zamanda Kələki, Türkiyədə anım mərasimi keçiriləcək. Bölgələrdə Müsavat, AXCP və digər partiyaların fəalları birlikdə tədbir keçirəcəklər. Artıq tədbirlərlə bağlı hazırlıqlara start verilib”.

Milli Şura funksioneri hər zaman birləşdirici qüvvə kimi çıxış etdiklərini də qeyd etdi: “Demokratik düşərgədə daim birləşdirici şəxsiyyətlər olub. Bunlardan biri də Əbülfəz Elçibəydir. Onun doğum və vəfatı tarixi həmişə demokratik düşərgədə geniş şəkildə qeyd edilir. Əlbəttə, biz arzulayırıq ki, insanlar bu günü birlikdə qeyd etsinlər. Bu istiqamətdə lazımı addımlar atılır. İndi də mümkündür. Saat 11:00-dan etibarən ziyarət başlayır. İstəyən həmin tarixdə gələ bilər. Zaman problem deyil. Əsası həmin günü rəhmətlik bəyi xatırlayaq. Hesab edirəm ki, birlikdə ziyarət etməklə bağlı ciddi problem olmamalıdır”.

KXCP sədrinin müavini Xəzər Teyyublu partiyanın idarə heyətində ziyarət və tədbir keçirilməsi ilə bağlı qərar qəbul edildiyini bildirdi: “KXCP ayın 22-də bəyin məzarını və “Savalanı ziyarəti” ilə bağlı qərar çıxarıb. Həmin gün partiyamız saat 11:00-da Əbülfəz Elçibəy məzarını ziyarət edəcək. Bundan sonra qərargahımızda “Savalanı ziyarəti” ilə bağlı geniş tədbir keçiriləcək. Tədbir media və iştirakçılara açıqdır. İstənilən şəxs iştirak edə bilər”.

Xəzər Teyyublu Milli Şuradan ayrı ziyarət təşkil etmələri məsələsinə də aydınlıq gətirdi: “Partiyada bu məsələ geniş müzakirə olunub. Düzdür, KXCP Milli Şurada təmsil olunur. Amma biz bununla bağlı partiya olaraq, qərarımızı vermişik”.

□ Cavansir ABBASLI

Hakimiyyət müxalifəti birləşdirir

İbrahim İbrahimli: “Azərbaycanda payızda yenidən bir hərəkətlənmə meydana gələcək”

Azərbaycanda tanınmış vətəndaş cəmiyyəti institutları rəhbərlərinin, siyasi fəalları ard-arda həbs olunması demokratik düşərgəni silkeləməkdədir. Həbs dalğasının maraqlı bir prosesin başlanmasına təkan verdiyi müşahidə edilir. Xeyli vaxtdır bir-biri ilə gərgin münasibətdə olan siyasi qüvvələr bir masa ətrafına toplaşmağa və ümumi təhlükəyə qarşı müqaviməti birləşdirməyə məcbur qalıblar. Siyasi təhlilçilər hesab edir ki, son vaxtlar vətəndaş cəmiyyəti fəalları çoxsaylı həbsi bu mənada müxalifəti birləşdirir.

Bu mövzuda söhbət etdiyimiz istiqalçı deputat İbrahim İbrahimli bildirdi ki, vətəndaş cəmiyyətinin tanınmış nümayəndələrinin həbs edilməsi əslində Azərbaycan hakimiyyətinin gücündən deyil, zəifliyindən irəli gəlir. Onun fikrincə, Azərbaycan hakimiyyətinin son addımlarını təhlil edərkən belə qənaətə gəlmək olar ki, iqtidar yaxın gələcəkdə ölkədə çox ciddi proseslərin başlayacağını bilir və indidən profilaktik tədbirlər görür: “Hakimiyyət Ukrayna inqilabının Azərbaycanı təkrarlanması qorxu keçirir. Qərbmeyli qüvvələrin həbs olunması da bununla bağlıdır. Azərbaycan iqtidarı bu həbsləri

elə bir zamana saldı ki, avqust ayı beynəlxalq təşkilatların üzvlərinin məzuniyyət dövrünə düşür. Buna baxmayaraq, bu həbslərə qarşı Qərbdən sərt təpkilər özünü göstərdi. Mən hesab edirəm ki, sentyabrdan başlayaraq beynəlxalq aləmin reaksiyası daha da sərt olacaq. Həm də daxili reaksiya da kəskinləşəcək. Daxili faktorla xarici faktorun üst-üstə düşməsi Azərbaycanda payızda yenidən bir hərəkətlənmənin meydana gəlməsinə səbəb olacaq. Burada söhbət ondan gedir ki, artıq Azərbaycan Ukraynadan sonra geosiyasi mübarizənin episentrinə çevriləcək. Bu ilin sonunadək Ukrayna separa-

İbrahim İbrahimli

tizm problemini həll edəcək, özünün sərhədlərini möhkəmləndəcək. Gələn ilin yanvarından Ukrayna ciddi şəkildə siyasi, iqtisadi islahatlara başlayacaq. Azərbaycan hakimiyyəti bundan ehtiyatlanır ki, Ukraynada proses yekunlaşandan sonra dəyişiklik növbəsi bizim ölkəyə çatacaq. Avrointeqrasiya məsələsi 2015-ci ildə Azərbaycanın qarşısında daha ciddi şəkildə qoyulacaq. Bu zaman daxili qüvvələrin təzyiqinin minimum

□ Etibar SEYİDAĞA

İntiqam bəyin xəncəri

Zamin Hacı
zaminhaci@gmail.com

Yapıstların son vaxtlar zindana saldığı insanların içində Hüquq Maarifçiliyi Cəmiyyətinin yaradıcısı və başkanı, xalqımızın ən dəyərli oğullarından biri İntiqam Əliyev də var. İntiqam bəy sözün əsl anlamında bir insanlıq, humanizm, ziyahlıq simvolu sayıla bilər. Düzü, mən bilmirəm hakimiyyət onu hansı ağılla zindana saldı, əslində bunların hərəkətlərində nizam-intizam, hansısa qayda-qanun, məntiq axtarmaq da mənasızdır. Bunlar fizikanın məşhur Broun hərəkətindəki kimi - xaotik, qarmaqarışq hərəkət edirlər. Maraqlıdır ki, Broun hərəkəti maye və qazlarda istiliyin təsirindən yaranır. Hesab edə bilirik ki, yapıstların başına neft-qaz sənayesindən gələn istilik vurub, bəyin tamamilə pozulmuşdur.

İntiqam bəyin "istintaqını" (dırnaq içində yazmağa məcburuq, çünki Azərbaycan hakimiyyətinin hüquq, ədalət sistemi tamamilə qondarma "DQR" kimi bir şeydir - elan olunub, özbaşına yaşayır, ancaq sivil dünya tərəfindən tanınmır) aparan müstəntiq Elvız Salayevin absurd bir qərar qəbul elədiyini oxuduq. Bu başabəla və gülməli müstəntiq İntiqam bəyin evindən götürülən suvenir xəncərin... soyuq silah olub-olmadığı haqda ekspert rəyi almaq üçün uyğun repressiya orqanına göndəribdir.

Söhbət bu dəqiqə də dükanlarda açıq satılan bəzək-düzəklə xəncərdən gedir, ola bilsin oxucuların da çoxunun evində vardır. Məsələn, mənim özümə vaxtilə kimsə bağışlamışdı, sonra verdim Silahlı Qüvvələrə Yardım Fonduna, indi general Rövşən Əkbərov erməni qulağı kəsir. (Bunu Elvız müəllimin qorxusundan yazıram, birdən durub gəlib mənim də suvenirimi aparsa?).

Uzun sözün qıssası, Elvız müəllimin dəhşətli qərarından sonra mən bir anlığa İntiqam bəyi əlində xəncər, kiməsə hücum çəkən yerdə təsəvvür eləmək istədim. Alınmadı. Bəs bu müstəntiq qırıntıları belə gülünc təsəvvürləri necə edirlər? Əlbəttə, hüquqi məsuliyyət, el qınağı, el töhməti olmayanda hərəkətlər sərbəstləşir. Prokurorluğun müstəntiqlərinə cəsarət verən budur. Ancaq elə bilməsinlər bunlar unudulur. Vaxt gələndə Azərbaycanda da lüstrasiya haqda qanun - keçmiş rejimlə əməkdaşlıq eləmiş şəxslərin cəzalandırılması qanunu qəbul ediləcək. Çexiyadan, Polşadan Gürcüstana qədər bir çox postkommunist dövləti lüstrasiya işindən keçərək arınıb, təmizlənib, bizdə niyə olmasın? İndidən oxucular qarşısında and içirəm ki, o vaxta sağ qalsam bu qanunun qəbulu üçün çalışacağam.

Mən bu arada "el qınağı" ifadəsini yazarkən təzədən müstəntiqin adına fikir verdim. Düzdür, insanların adı üzərində tənqid qurmağı yolverilməz sayıram, ancaq yoldaş Salayevin ismi-şərifini bizi istər-istəməz yolumuzdan azdırır. Doğrudan, Elvız nə deməkdir axı? Yəni, el mənə vız gəlir? Hansısa prezident seçkisi bir dairə seçki komissiyasında yapıst sədr saxtakarlıq eləmişdi və onun adı... Şərbala idi, lap o yadıma düşdü. Bəlkə müstəntiq müəllimin adını Elvis Preslinin şərəfinə qoymaq istəyiblər, namərd VVAQ zəhmətkeşləri isə həmişəki kimi qələmi əsdirib, uşağın adı olub Elvız? Nə biləsən... Bir axmağın yanlışı insanın taleyini dəyişir. Bəlkə də kağız düz yazılısaydı Elvız müəllim indi rok qrup yaradıb "Tutti Frutti" oxuyurdu, "Evrovizyon" yarışmasında respublikamızın muğamat şərəfini qoruyurdu.

Eynilə digər müstəntiq yoldaşı İbrahim Ləmbəranskinin taleyi kimidir. İbrahim müəllim də tombul, burnunu qoluna silən körpə vaxtında - uzaq 70-ci illərdə "Şir evdən getdi" filmində Muradik roluna çəkilib. (Babası, o vaxtkı Bakı şefi Əliş Ləmbəranskinin sayəsində. Sovet partnomenklaturasında öz uşaq-muşaqlarını kinoya, futbol klubuna-zada dürtüşdürmək azarı var idi). Əgər o vaxt həmin filmin qəhrəmanı aslan Kinq basıb Muradiki yesəydi, indi Zakir müəllim Leyla Yunusu kimin əliylə tutduracaqdı? Elvız müəllimin? Boş söhbətdir. Bu hələ bir xəncəri İntiqam bəyin kəmərinə bağlaya bilməyib.

Azərbaycan hakimiyyəti yeni siyasi kurs seçib. Son 20 ildə hər sahədə avtoritar idarəçiliyyə meyllənən iqtidar artıq demokratik atributları tam sıradan çıxarmaqda qərarlı görünür. Ölkənin siyasi və ictimai düzəni tamamilə dəyişdirilir. Hakimiyyət təkcə paytaxt Bakımı, digər şəhərləri, qəsəbələri yenidən tikmir, dizayn vermir, iqtidar həm də ölkə siyasətinin dizaynını dəyişir, ona yeni forma və məzmun verir.

Azər RƏŞİDOĞLU

Artıq bütün dizaynlar yeni formata keçməkdədir. Mətbuata qarşı başlayan total hücumlardan sonra hədəf kimi qeyri-hökumət təşkilatları seçildi. Son 20 il ərzində zəiflədilər müxalifətin də tamamilə sıradan çıxardılacağı ssenarisinin yaxınlarda işə düşəcəyi də istisna deyil.

Bir sözlə, hakimiyyət qısa müddətə tamamilə yeni ölkə yaratmaq arzusunda.

Cəmiyyətin durğunluq içərisində olması, müxalifətin bir araya gələ bilməməsi mahiyyət etibarilə iqtidarın ssenarisinin tam gücü ilə işləməsinə yardım edir.

Baş verənlərin mahiyyəti

Azərbaycanın yeni siması

aydındır. Müstəqil mətbuatın və QHT-nin sıradan çıxardılması cəmiyyətin tam müqavimətsiz və müdafiəsiz hala gətirilməsinə hesablanıb.

Lakin baş verənlər daha bir əcaibliyi üzə çıxartdı. Həsəblarına qanunsuz olaraq həbs qoyulan "üçüncü sektor"un heç də hamısı maliyyə vasitələrini demokratik inkişafa yardımı yönəltməyib.

Rəşid Hacılinın rəhbərlik etdiyi Media Hüququ İnstitutu kimi real iş görən təşkilatlarla yanaşı yalnız şəxsi büdcəsini şişirdən təşkilatların da sayı az deyilmiş. Yüz minlərlə pul qazanıb, Avropada yaşayıb, mübarizə aparmaq elə də çətin

deyil. İntiqam Əliyev, Rəsul Cəfərov kimi hər şeyi göz önünə alıb, həbsə girmək isə hər QHT təmsilçisinin işi deyil. Bu, fədakarlıq tələb edir.

Gürcüstan və Ukraynada demokratik hərəkatın uğuru həm də onunla bağlı idi ki, demokratiyanın inkişafına ayrılan

artıq hakimiyyətə sərf etmir. İqtidar tamamilə yeni strategiyaya üzərində çalışır. Ölkədə köhnə müxalifət, QHT və medianı tam şəkildə sıradan çıxartmağı qarşısına məqsəd qoyan iqtidar heç kəsə, hətta illərlə özünün təsir agentləri olan simalara da güzəşt etmə

niyyətində deyil.

Seçilmiş taktika ilkin mərhələdə uğur gətirsə də, son nəticədə iflas məhkumdur. Cəmiyyətin bu dərəcədə sıxılması müsbət perspektiv vəd etmir. İqtidar bütövlükdə cəmiyyəti nəzarətdə saxlaya bilməyəcək. İntiqam Əliyev kimi bir liderin hansısa bir "Azərbaycanın Əbu Bəkr əl Bağdadı"si ilə əvəzlənməsinin ən böyük zərbəsi elə hakimiyyətin özünə dəyə bilər.

Əlbəttə ki, QHT-lərin fəaliyyəti şəffaf olmalıdır. Lakin bu tələb məmurlara da aiddir. Əks təqdirdə, cəmiyyəti kətkəzləmədən xilas etmək mümkün olmayacaq...

Yəhudi əsilli türkiyəli qadın MOSSAD-ı diz çökdürdü - 5 ölü!

Onun sayəsində Türkiyə 5 təcrübəli agenti ələ keçirərək, edam edib; İsrail dövləti şokdadır

Bir neçə gün əvvəl Türkiyə kəşfiyyatının, ölkə ərazisinə ızaraq prezident seçkiləri zamanı terror-təxribat törətməyi planlaşdıran qrupu zərərsizləşdiriyi haqda xəbər yayıldı. Xəbər də qeyd olunurdu ki, avqustun 10-da prezident seçkiləri günü Türkiyədə çaxnaşma yaratmaq üçün 5 MOSSAD agenti Suriya ərazisindən Türkiyəyə daxil olmağa çalışıb. Ancaq bu əməliyyat vaxtından əvvəl ifşa olunub və Türkiyə kəşfiyyatı MOSSAD agentlərini ələ keçirərək Suriya ərazisində aparıb və burda edam ediblər.

Türkiyənin "Takvim" qəzeti 5 MOSSAD agentinin Türkiyədə ifşa olunaraq məhv edilməsinin şok təfərrüatlarını yazıb. Məqalədə qeyd olunur ki, beynəlxalq yəhudi baronlarının da dəstəyi ilə İsrail hökuməti Türkiyədə terror və təxribat həyata keçirmək üçün ölkəyə xüsusi hazırlıq görmüş 5 MOSSAD agenti göndərib. Ancaq bu əməliyyat baş tutmamışdan əvvəl proses və agentlər

ifşa olunublar; Suriyadan Türkiyəyə 5 MOSSAD agentinin keçidini təmin etməli olan Suriya müxalifətinə aid 12 nəfərlik qrupa qarşı əməliyyat keçirilib; qrup üzvləri öldürülüb, 3 nəfər isə sağ ələ keçib. Avqustun 5-də isə 5 MOSSAD agenti Türkiyəyə keçmək istəyərkən, daha bir əməliyyat qrupu isə turist kimi yaxtada Türkiyəyə keçər-

əkən ələ keçirilərək məhv edilib. Qəzetin yazdığına görə, bu hadisə İsraildə şok effekti yaradıb. Hökumətin təcili toplantısı keçirilib və MOSSAD agentlərinin ələ keçməsi xəbərlərinin qəti şəkildə təkrar olunması haqda təlimat verilib. "Takvim" qəzeti isə Türkiyə kəşfiyyatındakı mənbələrə istinadən müdhis əməliyyatın

əsas qəhrəmanı olan, İsrail kəşfiyyatına sızaraq Türkiyə üçün agent kimi çalışan Jasmin S. adında qadın və əməliyyatın detalları haqda bilgiler əldə edib.

Qəzetin yazdığına görə, İzmir şəhərində bir yəhudi əsilli Türkiyə vətəndaşı olan Jasmin S. adlı gənc qadın bir il əvvəl Mossad agenti kimi əməkdaşlığa cəlb olunub. Jasmin MOSSAD-ın Türkiyədəki çoxsaylı agentlərindən biri olub. Ancaq Jasmin eyni zamanda Türkiyə kəşfiyyatı ilə əməkdaşlıq edib. İkitərəfli agent olan Jasmin mənsub olduğu qrup üzərindən avqustun 10-da Türkiyədə əməliyyat keçirilməsi ilə bağlı əldə etdiyi xəbərləri Türkiyə tərəfinə ötürüb. Beləliklə, hazırlanan əməliyyat ifşa olunub və MOSSAD-ın xüsusi qrupu ələ keçirilərək edam edilib. O da bəlli olub ki, MOSSAD-ın haqqında söz gedən qrupunda uzun illərin əməliyyat təcrübəsinə sahib olan təcrübəli agentlər olub.

Jasmin S. isə əməliyyatdan 12 saat keçməmiş İsraildən qaçırılıb və saxta pasportla 3-cü ölkəyə göndərilib. Bu hadisə İsrail dövləti içərisində öldürücü şok yaradıb. İsrail hökuməti bu biabırçılığı aradan qaldırmaq üçün yeni əməliyyat hazırlanmasını və bu barədə məlumatları gizlətməyi tələb edib. Bunu da "Takvim" qəzeti yazaraq, iddia edir.

■ Kənan RÖVŞƏNOĞLU

“Mən hesab etmirəm ki, Erdoğanın apreldə Bakıya gəlişinin əsas məqsədi Gülən məktəbləri ilə bağlı idi. Biz, necə deyərlər, suyun səthində olan məsələlərdən xəbər tuta bildik. Dibindəkilərdən isə bixəbər qaldıq. Hesab edirik ki, budəfəki səfər zamanı Azərbaycan prezidenti ilə Erdoğanın müzakirə edəcəyi xeyli mühüm məsələ var”. Politoloq Vəfa Quluzadə bu fikirləri Rəcəb Tayyib Erdoğanın Türkiyə prezidenti seçildikdən sonra ilk olaraq Bakıya edəcəyi səfəri barədə gözləntilərini bölüşərək dedi.

Yada salaq ki, Erdoğan sonuncu dəfə bu ilin apreldə, rəhbərlik etdiyi partiya Türkiyədəki bələdiyyə seçkilərini qazandıqdan sonra Bakıya səfər etmişdi. Məhz bu səfərdən sonra Azərbaycanın əsas nüfuzlu qarşı sət addımlar atıldı, bəzi məmurlar görevindən alındı, Gülən məktəbləri qapadı. Budəfəki səfərdə cənab Erdoğanın Azərbaycan prezidenti İlham Əliyevdən konkret olaraq nələri istəyəcəyinə gəlincə, V.Quluzadə bu dəfə fərqli situasiyanın şahidi olacağını söylədi: “İlk olaraq Azərbaycan-Türkiyə hərbi əməkdaşlığı müzakirə mövzusu olacaq. Azərbaycana zərbə endirmək üçün

Naxçıvana düşməni tərəfindən hər an təhlükə ola bilər. Qəfil hücum edib əhalisini qaçqın vəziyyətinə sala, torpağını ilhaq edə bilərlər. Naxçıvanın Azərbaycanın əsas ərazisi ilə quru əlaqəsi olmadığı üçün təhlükə çox böyükdür. Güman edirəm ki, bu məsələ müzakirə olunma bilər. Hazırda Naxçıvanda görüşən 3 ölkənin müdafiə nazirləri gərək Naxçıvanın möhkəmlənməsini elə müzakirə etsinlər ki, düşmənin ağılına da gəlməsin”.

Politoloq şübhə etmir ki, Erdoğanın səfərində TANAP, TAP kimi Azərbaycanın çəkəcəyi yeni kommunikasiya xətləri də müzakirə predmeti-

Ərdoğan İlham Əliyevdən bu dəfə nə istəyəcək?

Təhlilçilər Türkiyə prezidentinin Bakı səfərindən ilginclik nəticələr gözləyir...

nə çevrilə bilər: “Üstəlik, Azərbaycanla Türkiyə Avropa qazla təminat məsələsini müzakirə etməlidirlər. Çünki Rusiyadan təhlükə gəlir. İlham Əliyev sözsüz ki, Soçi görüşünün təfərrüatını həmkarı ilə müzakirə edəcək. Bu mənada görüşdə daha ciddi məsələlərin gündəmədə olacağını gözləyirəm”.

Bəs, Türkiyə prezidenti Ermənistan Rusiyadan cənağından qurtarmaq üçün bu ölkə ilə sərhədlərin açılmasını zəruriliyinə Azərbaycanlı həmkarını inandırmağa çalışa bilərmi? V.Quluzadə bunu istisna edir: “Çünki Ermənistan Gömrük İttifaqına daxil olub və Rusiyanın bir hissəsidir, təcavüzkar dövlətdir. Bu mənada Ermənistanla sərhədlərin açılması mümkün olan məsələ deyil. Hələ Rusiya Ukraynaya təcavüz etmədiyi, Qərblə Rusiyanın əlaqələri

normal vəziyyətdə olduğu zaman sərhədləri açmaq mümkün olmadı. Çünki Rusiya Ermənistanı icazə vermədi. İndi də Rusiya Ermənistanı bu icazəni verməyəcək. Ermənistanın Rusiyadan asılılığı azalmayıb, əksinə, çoxalıb”.

V.Quluzadə ona da şübhə etmir ki, Bakı ilə Ankara arasında müzakirə olunması ən önəmli mövzu hərbi əməkdaşlıq məsələsidir: “Çünki Türkiyənin də burda maraqları təhlükə altındadır. Üstəlik, Türkiyə Naxçıvanın qarantıdır. Bu dəqiqə Putin heç kimlə hesablaşmır, istədiyini edir. Bu mənada Türkiyə ilə də hesablaşmaya bilər. Putin düşünür ki, Türkiyə Rusiyadan asılıdır, “Mavi axın” məsələsi var, iki ölkə arasında turizmle bağlı sıx əməkdaşlıq mövcuddur, Türkiyənin bütün yüngül sənayesinin malları hamısı Rusiya bazarındadır, Türkiyə

iş adamları Rusiyada para qazanır. Putin düşünür ki, Türkiyə bu qədər puldan imtina edib bizimlə dava etməyəcək. Ona görə də Naxçıvanı da götürürük, bu hadisə Türkiyə üçün yalnız daxili problem ola bilər. Türkiyə üçün daxili problem olsa, Ankara Naxçıvanın işğalına yol vermiş olsa, türk xalqı üsyan edib Erdoğanı devirər. Ona görə Türkiyə Naxçıvanda möhkəm dayanmalıdır. Bu mənada bizim əməkdaşlığımız üçün ciddi məsələlər və təhlükələr var. Bu dəqiqə Azərbaycan və Türkmənistan qazını Avropa buraxmamaq, Azərbaycanı çökdürmək üçün Rusiya hər şeyə hazırdır. Ona görə biz də Türkiyə ilə birgə hər şeyə hazır olmalıyıq”.

Politoloq Ərəstun Orucunun fikrincə, indiki şəraitdə Erdoğan öz ənənəvi istəklərindən bir qədər uzaqlaşacaq:

“Düzdür, onun xarici səfərində daim iqtisadi maraqların təminatı məsələsi önə çıxıb. Ancaq bu gün Azərbaycan, Türkiyə, Gürcüstan hər tərəfdən geosiyasi mənəfətdən baxılmalıdır. Son il yarımda üç ölkə arasında ən yüksək səviyyələrdə görüşlərin bu dərəcədə intensiv keçirilməsi Cənubi Qafqazda, Xəzər-Qara dəniz bölgəsinin özündə ağır bir yük daşıyan geosiyasi dalğanın baş qaldırmasından xəbər verir. Bu mənada Erdoğanın səfərində prioritet məsələlər məhz regional təhlükəsizlik, üçtərəfli regional əməkdaşlıq və s. ola bilər. İqtisadi baxımdan bu ölkələr artıq sıx bağlıdır. Məncə, bundan sonra hərbi əməkdaşlıqda nəhayət, prioritetə çevriləcək”. Ə.Oruculu hesab edir ki, tərəflər kənar təsirlərdən çəkinməyərək öz aralarında münasibətləri daha səmimi müstəvidə qurmağa çalışacaqlar: “Çünki bunu region dövlətlərinin təhlükəsizliyi tələb edir”.

□ Cavid TURAN

“Heç bir dövlət gizli dinləmələrdən sığortalananmayıb”

Arzu Nağıyev: “Kəşfiyyatda belə bir qayda var; o adam tez qərar qəbul edə bilir ki, çoxlu məlumatı var”

Alman kəşfiyyatının Türkiyə hökumətini dinləməsi ilə bağlı yaranan qalmaqal getdikcə böyüyür. Qeyd edək ki, Almaniyada 2009-cu ildə kəşfiyyat qurumu BND-yə Türkiyədə kəşfiyyat fəaliyyəti, dinləmələr həyata keçirmək üçün təlimat və səlahiyyət verib.

Almaniya baş naziri Angela Merkel isə bəyan edib ki, kəşfiyyat qurumunun fəaliyyətinə şərh vermək fikrində deyil, əgər tələb olarsa bu barədə parlamentdə dinləmələrdə açıqlama verilə bilər.

Almaniyanın nüfuzlu “bild” qəzeti isə dinləmənin əsas səbəbinin baş nazir Rəcəb Tayyib Erdoğanın güclənməsi olduğunu yazıb. Sitat: “Türkiyənin yeni prezidentinin gücünün getdikcə artması Qərbdə narahatlıqla izlənilir”.

Eyni zamanda qəzet yazıb ki, Türkiyə Balkan ölkələrində İslamın sürətlə yayılmasının əsas oyunçularından biridir. Həmçinin, Berlinin Suriyaya gedən almaniyalı “cihadçı”larla bağlı məlumat tələb etməsinə cavab olaraq Ankaranın Almaniyadakı PKK-çılarla bağlı məlumat tələb etdiyi qeyd olunur.

nur. Almaniya Sosial Demokrat Partiyasının fraksiya sədri Rolf Mützenich bildirib ki, bu hadisə “iki ölkə arasında inamsızlığı daha da artıracaq”. Ancaq Xristian-Demokrat Partiyasının federal məclis daxili işlər komissiyasının rəhbəri Wolfgang Bosbach dinləməni anlayışla qarşıladığını, BND-nin Türkiyəni dinləmək üçün “haqlı səbəblər” olduğunu deyib.

Qeyd edək ki, dövlət rəhbərlərinin dinlənməsi artıq dünyanın alışdığı xəbərlər sırasına daxil olub. Bir qədər əvvəl ABŞ-in 35 dünya ölkəsini dinləməsi, daha sonra Almaniyanın ABŞ rəsmilərini dinləməsi ilə bağlı iddialar gündəmə gəlib. Türkiyə kimi inkişaf etmiş, güclü kəşfiyyat strukturu olan dövlətin rəhbərlərinin dinlənməsi maraqlıdır.

Diqqət çəkən daha bir məqam ondan ibarətdir ki, Türkiyə baş nazirinin dinlənməsi ilə bağlı iddialar daha əvvəl də ortaya atılıb. Erdoğanı dinləyənlər arasında ABŞ kəşfiyyatının, İsrail agentlərinin, dövlətin içindəki “gizli qurum”a bağlı şəxslər belə dinləmə həyata keçiriblər. Doğrudanmı dövlət başçılarını dinləmək bu qədər asandır?

Mövzu ilə bağlı “Yeni Müsavat”a şərh verən politoloq, xüsusi xidmət orqanlarında çalışmış Arzu Nağıyev deyir ki, kəşfiyyat orqanlarının xarici ölkələrin liderlərini dinləməsi artıq adi qəbul olunur. Ekspertə görə, böyük dövlətlər barədə xəbər toplamaq, xüsusən də rəsmi şəxslərin danışmalarını əldə etmək vacib məsələdir: “Kəşfiyyatda belə bir qayda var: O adam tez qərar qəbul edə bilir ki, onun çoxlu məlumatı var. Dinləmənin iki növü var. Telefona qulaq asmaq var, bir də var efiri dinləmək.

Aydın məsələsidir ki, heç bir dövlət xadimi telefonu ilə açıq şəkildə danışmır, məxfi hesab olunacaq məlumatları demir. Bu cür sözləri ancaq özünə yaxın, dar dairədə danışa bilər. Dar çərçivədə bu cür danışmaları dinləmək isə həddən artıq çətin deyil. Dinləmək üçün onun iş kabinetinə, gedib gəldiyi məkənlərə xüsusi qurğular quraşdırılmalıdır və bununla da danışmaları dinlənməlidir. Bu isə həddən artıq çətin bir işdir. Hər bir rəhbər də gözəl başa düşür ki, onu hər an dinləyə bilərlər. Hətta sovet dövründə telefonların üzərində yazılar olurdu. O yazılarda qeyd olunurdu ki, telefonla aparılan söhbətlər o demək deyil ki, sizi dinləmirlər”.

Ekspertə görə, dinləmələrdən qaçmaq mümkün deyil. Çünki inkişaf edən texnologiya vasitələrdən istifadə edən dövlətlərin kəşfiyyatları bu işi hər bir halda həyata keçirməyə çalışır. A.Nağıyevin fikrincə,

ce, əks-kəşfiyyat fəaliyyətini güclü qurmaqla bir çox hallarda bu fəaliyyətlərin qarşısını almaq olur: “Türkiyədə ötən il baş verənləri, hökumətin qarşılaşdığı vəziyyəti, ölkədə baş verən proseslərə baxanda əmin olmaq olur ki, heçqətən də Türkiyə hökumətinin rəhbərliyi dinlənilib. Dinləmələrin qarşısını alına bilməməsi kəşfiyyatın işi ilə bağlı deyil. Dinləmələrin qarşısını almaq da olur, bəzən də bu mümkün olmur. Bu baxır hansı texnika o birindən nə dərəcədə güclüdür. Xüsusi xidmət orqanlarında belə bir deyim var: xarici xüsusi xidmət orqanlarına qarşı əks fəaliyyət. Belə bir terminologiya var. Bunu həyata keçirmək üçün müxtəlif vasitələr var. Məsələn, Barak Obamanın kortəji gedəndə 3 kilometr radiusunda heç bir mobil telefon çalışmır”.

A.Nağıyev deyir ki, bir çox hallarda dinləmə iddiaları siyasi məqsədlə olur. Bəzən kəşfiyyat orqanları rəqib ölkənin zəif nöqtələrini üzə çıxarmaq, informasiya savaşında zərbə vurmaq üçün dinləmə iddiaları ortaya atırlar: “Türkiyə çox güclü inkişaf etmiş bir ölkədir. Türkiyə xüsusi xidmət orqanlarının belə hərəkət etmək, başqa ölkələri dinləmək imkanları var. Bundan da çox güclü istifadə edir. Ancaq bu hadisənin həddən artıq şişirdilməsi bu məlumatın həm də siyasi yükünün olduğunu deməyə əsas yaradır. İlk növbədə sual olunmalıdır: Türkiyə rəhbərlərinin telefonlarına qulaq asmaq hansı qərarlara təsir edib, hansı qərar qəbul ediblər buna görə? Onu açıqlayan da yoxdur. Çünki bəzən bu cür məlumatlar kəşfiyyatın oyunlarıdır. Yəni mən sənə qulaq asdım, dinlədim kimi informasiya yayır və bunun qarşısını tələb etməsi təsiri yaradacağını da öyrənməyə çalışırlar. Bir növ siyasi gediş olur”.

□ Kənan

Ermənistan bütün çağırışları və beynəlxalq qanunları tapdayaraq təcavüzkar siyasətini davam etdirir. Ancaq işğalçı ölkənin bu davranışlarının müqabilində beynəlxalq güc sahiblərinin ikili standartlardan çıxış etməsinin özü də elə təcavüzkarə dəstək deməkdir.

Ermənistanın hərbi müttəfiqi olan Rusiyanın davranışları bellidir. Ancaq bu gün Ukraynanın bir hissəsini ilhaq edən Rusiyanı sanksiyalarla hədələyən, bu istiqamətdə sərt addımlar atan ABŞ-ın təcavüzdən əziyyət çəkən Azərbaycana münasibəti suallar doğurur. Söhbət Azərbaycanın bir müddət əvvəl ABŞ-ın Əfqanıstanından çıxardığı "Cougar" və HMMWV (Yüksək Hərəkət Qabiliyyətli Çoxtəyinatlı Nəqliyyat Vasitəsi) hərbi nəqliyyat vasitələrinin alınması ilə bağlı müraciətinə ABŞ tərəfindən mənfəət cavab verilməsindən gedir.

Hərbi mənbələrdən bildirilib ki, adıçəkilən nəqliyyat vasitələrinin Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin formalaşdırılan sülhməramlı briqadasının inventarına daxil ediləcəyi gözlənilsə də, ABŞ tərəfi bu maşınları Azərbaycana satmaqdan imtina edib (APA). Qarşı tərəf bu addımı münaqişəli ölkələrə silah və hərbi texnika satışına rəsmi Vaşinqtonun embarqosu ilə əlaqələndirib.

Qeyd edək ki, bir il öncə ABŞ-ın Əfqanıstanından çıxardığı qonşularının inventarında yer alan hərbi texnikanın böyük qisminin satışa çıxarılacağı və satış zamanı sülhyaratma əməliyyatlarında aktiv iştirak edən dövlətlərə önəm verilməsi açıqlanmışdı. Azərbaycan tərəfi isə sülhyaratma əməliyyatları üçün nəzərdə tutulan briqadaya yerli istehsal olan "Matador" və "Marauder" tipli minaya qarşı qorunmalı nəqliyyat vasitələri və Türkiyə istehsalı olan "Cobra" zirehli maşınları ilə təchiz edəcək.

Məlumatda o da bildirilib ki, münaqişəli ölkələrə silah və hərbi texnika satmayan ABŞ son illərdə Gürcüstana 10-dan artıq "Cougar" və 100-ə yaxın HMMWV tipli maşın bağışlayıb. Azərbaycana münasibətdə Vaşinqtonun davranışları anlaşılana deyil. Rəsmi Bakı artıq illərdir ki, antiterror koalisiyasının iştirakçısı statusunda çıxış edir və bu gün Əfqanıstanda da sülhməramlı kontingentə malikdir. Paralel olaraq Azərbaycan şimal qonşusunun təzyiqlərinə rəğmə ABŞ-ın Əfqanıstandakı hərbi texnikasının çıxarılması və bu ölkəyə uçan Amerika təyayrələrinin yanacaq təminatının təminatı məsələsində özünün mühüm rolunu oynayır. Belə olan təqdirdə ABŞ-ın əraziləri işğal altında olan Azərbaycanla işğalçı Ermənistanı eyni statusda görməsi anlaşılana deyil.

Yeri gəlmişkən, bir neçə gün əvvəl ABŞ Dövlət Departamenti Tovuz rayonunda ələ keçirilən, daha sonra isə ürək tutmasından ölən erməni ilə bağlı

bəyanat verməklə də ikili standartlar nümunəsini növbəti dəfə sərgilədi. Erməni diversantların hücumları nəticəsində Azərbaycan ordusu təkə son günlər 15 hərbi itirib, eyni zamanda mülki şəxslər də daxil olmaqla çoxlu yaralı var. Bu gün həmin yaralılardan bir neçəsi ABŞ-ın NATO-dakı müttəfiqi olan Türkiyə hospitallarında müalicə olunur. Eyni zamanda ABŞ Kəlbəcərə, öz torpağını ziyyətə gətirən azərbaycanlılardan birinin qətlə yetirilməsi, daha ikisinin isə girov götürülməsi faktını da sükutla qarşılamadadır. Belə olan təqdirdə Vaşinqtondan işğalçı ölkənin maraqlarına xidmət edən mövqə sərgilənməsi ümumilikdə ATƏT-in Minsk Qrupu həmsədrələrinin danışıqlar prosesində ədalətli mövqə sərgiləyəcəyinə yalançı da olsa, inam yerli qoymur.

Hərbi ekspert Üzeyir Cəfərov isə ABŞ-ın mövqeyinin soyuqqanlı təhlilinin tərəfdarıdır: "Amerikalı dostlarımız hərbi sahədə çalışırlar ölkəmizə ələ dəstək nümayiş etdirdinsinlər ki, bu həm şimal, həm də cənub qonşularımızda qıcıq yaratmasın. Yəni bu mərhələli və planlı şəkildə həyata keçirilən işlərdir. Mən deməzdim ki, ABŞ ölkəmizi Rusiya Ermənistan koalisiyasında təkbaşına qoymağa qərar verəcək. Bu, nə praktiki, nə də nəzəri baxımdan mümkün olan iş deyil. Xüsusən də son vaxtlar dünya düzənində baş verən proseslər fonunda bu sahədə işlər daha da sürətlənib və biz yaxın vaxtlarda hələ çox maraqlı hadisələrə şahidi olacağıq. İndiki həssas dövərdə, bizim regionda ən çox önəm verilən ölkə birmənalı olaraq Azərbaycandır əfsos, yanılmaram. ABŞ-ın Əfqanıstanından çıxardığı texnikanı Azərbaycana satmaqdan imtina etməsi çoxlarına qəribə gəlsə də, şəxsən mən buna o qədər də təəssüflənmirəm. Bir neçə səbəbə görə. Əvvəla, o texnikanın heç də hamısı təzə və tam qaydasında, istifadəyə yararlı olan və Azərbaycan hərbiçilərinin onlardan faydalanma biləcəyi hərbi avadanlıq sayıla bilməz. Ondan bizim hərtərəfli və şəraitimizə uyğun şəkildə istifadə etməyimiz üçün həm vaxt məhdudiyyətimiz, həm də mütəxəssis çatışmazlığımız mövcuddur. Əlbəttə ki, onların indiki addımı qətiyyətlə ələ qəbul olunmamalıdır ki, ABŞ Azərbaycan kimi strateji müttəfiqindən üz döndərir, yaxud bizi gələcəkdə digər sahələrdə də dəstəkləməyəcək. Bu, qətiyyətlə belə deyil. Elə ABŞ-ın Xəzər dənizi ilə bağlı atdığı ad-

Ermənistanın Qars müqaviləsi iddialarına Naxçıvan cavabı

Üç ölkə müdafiə nazirlərinin Naxçıvan görüşündə əldə olunan razılaşmalar Ermənistanı narahat edib

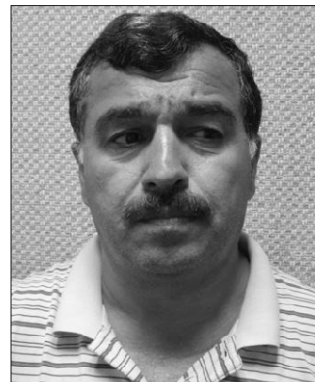

Zakir Həsənov:
"Müdafiə nazirləri bu formatda hər altı aydan bir görüşəcəklər..."

dimlər yetərincə bizə fayda verir və bu proses indi də davam edir. Bizim Amerikalı dostlarımız hərbi sahədə çalışırlar ki, ölkəmizə ələ dəstək nümayiş etdirdinsinlər ki, bu həm şimal, həm də cənub qonşularımızda qıcıq yaratmasın".

Bu arada ermənilər qondarma soyqırımın 100 illiyi ilə bağlı Qars müqaviləsindən danışmağa, hüquqi qüvvəsini itirdiyini iddia etməyə başlayıblar. Ermənistanın "Yerkramas" qəzetində 1921-ci ildə bağlanan Moskva müqaviləsinin 25 il hüquqi qüvvəsinin olduğu iddia olunub. Xəstə təxəyyüllü məqalə müəllifi qeyd edib ki, Moskva müqaviləsinin müddəti 1946-cı ilə qədər olub və Türkiyə həmin il Ermənistanın "tarixi torpaqlarını" qaytarmaq istəyirmiş.

Xatırladaq ki, həmin müqavilədə Naxçıvan Azərbaycanın ərazisi kimi təsdiqlənir və Türkiyə onun qaranlıq kimi çıxış edirdi. Moskva müqaviləsinin müddəaları əsasında 1921-ci il oktyabrın 13-də Qars müqaviləsi (Rusiya, Türkiyə, Azərbaycan, Ermənistan və Gürcüs-

Üzeyir Cəfərov:
"ABŞ-ın mövqeyindən o qədər də təəssüflənmirəm..."

tan) imzalanıb. Lakin Moskva müqaviləsində erməni diplomatının iddia etdiyi onun hüquqi qüvvəsinin başa çatması ilə bağlı hansısa tarix göstərilməyib. Ermənilər özlərini Qarabağ məsələsini həll etmiş kimi apararaq indi də Naxçıvan və Türkiyə əraziləri uğrunda hərəkatə keçiblər. Bir müddət öncə Sərkisyan da "biz Artsax məsələsini həll etdik, gələcək nəsillər də Ağrını azad etməlidir" tipli sərəm açıqlama vermişdi. Ermənilər tarix boyu ağılagəlməz iddialarla çıxış edib. Bəs bu arada Naxçıvana yönəlik təhlükə nə dərəcədə realdır? Naxçıvan Krımın taleyini yaşaya bilərməyi? Elə nazirlərin Naxçıvan görüşü bununla bağlı ola bilərməyi və hansı addımlar atılmalıdır?

Ü.Cəfərovun qənaəti belədir ki, ermənilər gündə bir şey uydurmasalar, ayda bir hoqqa çıxartmasalar, öz erməni olmalarına sanki xəyanət etmiş olurlar: "İndi onların Qars müqaviləsindən danışmağa, hüquqi qüvvəsini itirdiyini deməyə başlaması da bu silsilədən

olanlardandır. Bir millət ki, tarixi saxtalaşdırmağa çalışır, dünyaya öz yazıq, miskin obrazını sübut etməklə yanaşı, öz hiyləgərliyindən də qalmır, bunu ustalıqla etməyi bacarır, demək, bizim hələ görməli günlərimiz qarşıdadır. Ona görə də, onlar Naxçıvanla bağlı istənilən absurdluğu səsəndirə bilərlər, necə ki, səsəndirilə. Amma mən Naxçıvana hər hansı təhlükənin olmasını düşünmürəm. Əvvəla, Ermənistan bunu etməyi bacarsaydı, 90-cı illərdə edərdi. Amma son 20 ildə Naxçıvan MR-nın müdafiəsi və təhlükəsizliyi üçün o qədər işlər görüldü ki, bu təhlükənin reallığı faizi demək olar ki, çox aşağıdır. Mən əsla Naxçıvanın Krımın taleyini yaşaya biləcəyini ağılımın ucuna belə buraxmaq istəmirəm və bunu absurd sayıram. Əgər belə bir cəhd həyata keçirilərsə, bu, sadəcə Ermənistan dövlətinin süqutuna gətirib çıxaracaq. Onlar gözəl bilirlər ki, Naxçıvanın müdafiəsini və təhlükəsizliyini Türkiyə dövləti öz nəzarəti altında həyata keçirir və bu, uzun illərdir belədir, belə də olacaq".

Ü.Cəfərov deyir ki, Naxçıvanda 3 dövlətin müdafiə nazirlərinin görüşü də, sadəcə regionda yeni bir formatın, əməkdaşlığın mövcudluğunu göstərmək üçün irəli sürülən təşəbbüsdür: "Bu təşəbbüs də Türkiyədən daha çox Azərbaycanla Gürcüstanın milli maraqlarının qorunmağa hesablanmış addımdır".

Qeyd edək ki, avqustun 19-da Naxçıvan şəhərində Əlahiddə Ümumqoşun Ordusunun Qərargahında Azərbaycanın müdafiə naziri Zakir Həsənov, Gürcüstanın müdafiə naziri cənab İrakli Alasaniya və Türkiyənin Milli Müdafiə naziri cənab

İsmət Yılmaz arasında üçtərəfli formatda görüş keçirilib. Görüşdə nazirlər regionda cərəyan edən hərbi-siyasi vəziyyət və təhlükəsizlik məsələləri ətrafında fikir mübadiləsi aparıb və hərbi sahədə əməkdaşlıq üzrə bir sıra qarşılıqlı maraq doğuran məsələləri müzakirə ediblər. Eyni zamanda qərar qəbul edilmişdir ki, müdafiə nazirləri bu formatda hər altı aydan bir görüşsünlər. Danışıqlardan sonra kütləvi informasiya vasitələri nümayəndələri üçün brifinq keçirilib və Müdafiə nazirləri üçtərəfli görüşün yekunları barədə mədiyanı məlumatlandırbılar.

General-polkovnik Zakir Həsənov KİV qarşısında çıxışında deyib: "Bu gün biz, Azər-

baycan, Gürcüstan və Türkiyənin müdafiə nazirləri üçtərəfli formatda ilk görüşümüzü keçirdik. Görüş zamanı regionda cərəyan edən hərbi-siyasi vəziyyət və təhlükəsizlik məsələləri ətrafında fikir mübadiləsi aparıldıq, bölgədə sabitliyin təminatı üçün yolların birgə araşdırıldı. 3 dost-qonşu xalq arasında münasibətlərin və fəaliyyətlərin üçtərəfli formatda inkişaf etdirilməsinin səmərəliliyi vurğulandı, bu formatda münasibətlərimizin gələcək perspektivlərinin müzakirə etdik, qarşılıqlı maraq doğuran istiqamətlər barədə geniş fikir mübadiləsi aparıldıq. Bu formatda danışıqların genişləndirilməsi və müdafiə nazirlərinin üçtərəfli görüşlərinin hər il növbə ilə Azərbaycanda, Gürcüstanda və Türkiyədə keçirilməsi, əməkdaşlığımızın gedişatının müzakirə edilməsi və gələcək perspektivlərin müəyyənləşdirilməsi barədə qərar qəbul etdik. 3 ölkənin Silahlı Qüvvələrinin döyüş qabiliyyətinin artırılması və qarşılıqlı əməliyyat uyarılığının əldə edilməsi məqsədilə üçtərəfli birgə təlimlərin keçirilməsi, birgə seminar və konfransların təşkili, hərbi təhsil və hərbi-texniki sahələrdə əməkdaşlığın üçtərəfli formatda təşkil edilməsi, neft və qaz boru kəmərlərinin mühafizəsi üzrə üçtərəfli təlimlərin həyata keçirilməsi, əməkdaşlıq sahələrinin genişləndirilməsi üçün üç ölkə mütəxəssislərinin ekspert görüşlərinin təşkil edilməsi məqsəduyğun hesab olunub".

Türkiyə, Azərbaycan və Gürcüstan müdafiə nazirlərinin Naxçıvan görüşü işğalçı Ermənistanı ciddi şəkildə narahat edib və işğalçı ölkə avantürist fikirlər səslənməkdə davam edir.

Elşad Abdullayevin universiteti hissə-hissə ələ keçirilir

ABU-nun ərazisi tamamilə metro deposunun gözüne qatılır, həbs qoyulan əmlaka müdaxilə var

Fəaliyyəti dayandırılmış Azərbaycan Beynəlxalq Universitetinin (ABU) ərazisi hissə-hissə sabiq rektor Elşad Abdullayevdən alınır. ABU-nun böyük həyətəyini sahəsi metro deposunun tikintisinə görə plana düşür.

Universitetin ərazisi getdikcə kiçilir və bu massiv depounun gözüne qatılır. Universitet E.Abdullayevin şəxsi mülkü olsa da, əmlaka həbs qoyulub. Onu nə almaq, nə satmaq mümkündür. Müxbirimiz bu ərazidə olarkən öyrənib ki, E.Abdullayevin razılığı olmadan ABU-nun ərazisindən depounun massivi kimi istifadə olunur. Ərazidə işləyənlər isə deyirlər ki, onlara hara qədər tikinti işləri aparmaq icazəsi verilibsə, ondan kənara çıxmırlar. Universitete aid yeməkhana sökülüb, ətrafdakı tikililər dağıdılıb. E.Abdullayevin yaxınları mülkün özəlləşdirildiyini açıqlasalar da, əmlaka müdaxilə olunur. Əslində dövlət əhəmiyyətli obyekt söküldüyü halda sahibinə kompensasiya verilməlidir.

Ancaq hakimiyyətlə E.Abdullayev arasındakı konflikt o dərəcə dərin ki, ABU-nu ondan soruşmadan sökülür. Bu ali məktəbdə testdən kənar qəbul olunmuş tələbələrin sənədləri isə hələ də prokurorluqdadır. Minlərlə məzun diplomunu ala bilməyib.

Təhsil naziri Mikayıl Cabbarov Şirvanda vətəndaşları qəbul edərkən "Yeni Müsavat" a bildirmişdi ki, ABU məzunlarının problemi qanunvericilik çərçivəsində həll edilməlidir. Amma sabiq rektorla bağlı olduğu üçün məzunların sənədləri prokurorluqdan nazirliyə verilmir.

Xatırladaq ki, 2010-cu il sentyabrın 1-də o zamankı təhsil naziri Misir Mərdanov ABU-nun fəaliyyətinə verilmiş lisenziyanı qüvvədən düşmüş hesab edib və bir müddət sonra rektor Elşad Abdullayev ölkəni tərk edərək Fransaya sığınib. Onun sonradan mediada dərc olunan məktublarının belə anlaşılab ki, ABU hakimiyyətdaxili qruplaşmaların oyununun qurbanı olub.

□ E.SALAMOĞLU
Fotolar müəllifindir

Rusiyanın Qərb ölkələrindən ərzaq idxalına qadağa qoyması Azərbaycan bazarına da təsirsiz ötürməyib. Belə ki, Rusiya Qərb ölkələrindən imtina etdiyi məhsulların bəzilərini artıq Azərbaycandan alacaq. Ekspertlər bu prosesin Azərbaycanda daxili bazarda kənd təsərrüfatı məhsullarının qiymətinə də təsir edəcəyi qənaətdədirlər. Artıq bir həftəyə yaxındır ki, paytaxt Bakıda ticarət obyektlərinin və topdansaş mərkəzlərində bəzi meyvə və tərəvəz məhsullarında qiymət artımı müşahidə olunur.

Bəs bütün bunlar kimlərə gəlir gətirəcək, kimləri qazandıran edəcək? Fermerlərə yanan yaşıl işıq əhalinin büdcəsinə necə təsir göstərəcək? Daxili bazarda yaranan qiymət artımı sərff edir?

Səslənən fikirlərlə bağlı vəziyyəti daha ətraflı öyrənmək üçün musavat.com - un əməkdaşı Bakının "səkkizinci kilometr" bazarında kənd təsərrüfatı məhsullarının satış nöqtələrində müşahidə aparıb.

Rusiyaya ixrac olunan məhsullar bahalaşır

Bazara daxil olub qarşımıza çıxan satıcı və alıcılarla həmsöhbət olduq. İctimai hadisələrlə maraqlanmasalar da, son günlərdə Rusiya bazarına daha çox məhsul ixrac olunmasından hər birinin xəbəri var. Adlarının və fotolannın çəkilməsini istəməyən həmsöhbətlərim son bir həftədə bazarda yaranan bahalaşmanı inkar etmirlər.

Satıcı Arif Səmədov (adlar şərtidir) deyir ki, son proseslər ən çox tərəvəz məhsullarından xiyar və pomidorun qiymətinə təsir edib. Əgər bir həftə öncə, topdansaş mərkəzlərində bir yeşik pomidor 6-7 manat idisə, hazırda 15 manatdan aşağı tapmaq mümkün deyil.

Qeyd edək ki, bu artım məhsulların pərakəndə satış qiymətlərinə də təsir edib, əvvəllər 3 kilosu 1 manata satılan pomidorun qiyməti hazırda 60 - 70 qəpikdir.

Bundan əlavə Rusiyaya ən çox ixrac olunan göyərtili məhsullarında bahalaşma müşahidə olunub. Satıcı Esmira Vəliyeva deyir ki, əvvəl 8 dəstə göyü bir manata satırdıq, indi bir dəstəni 20 qəpiyə veririk: "Bizim aldığımız topdansaş yerlərində də qiymət artıb, məhsulu baha alırsınız və məcbur olursunuz ki baha sataq".

Söhbət etdiyimiz əksər satıcılar əsasən, Rusiyaya daha çox ixrac olunan pomidor, xiyar və göyərtili məhsullarında qiymət artımı müşahidə olunduğunu təsdiqlədilər.

Qıtlıq ola bilərmə?

Aqrar sahə üzrə ekspert Vahid Məhərrəmov deyir ki, indiki mövsümdə kənd təsərrüfatı məhsullarının Rusiyaya ixrac edilməsi daxili bazarda qiymətlərə ciddi təsir edəcək: "Azərbaycanın istehsal etdiyi kənd təsərrüfatı məhsulları, ölkənin daxili tələbatını ödəyə biləcək həcmdə deyil. Biz yalnız tərəvəz məhsullarına olan tələbatımızı təxminən 95 faiz ödəyə bilirik. Digər məhsullarla bağlı bizim istehlak səbətimiz tam ödənilmir. Meyvə ilə bağlı adam başına düşən norma illik 110 kiloqram olduğu halda biz təxminən 80 kq təmin edə bilirik. Daxili tələbatı ödəyə bilmədiyimiz

Rusiyanın Qərbə sanksiyası

Azərbaycan bazarını necə qarışdırdı?

Xiyar, pomidor, göyərtili iki dəfə qalxıb, ekspert deyir ki...

Vahid Məhərrəmov

halda, bu məhsulların bir hissəsini də ixrac etmək qıtlığı səbəb ola bilər".

Ekspert onu da bildirdi ki, artıq tərəvəz məhsullarının qiymətində artım müşahidə olu-

nur, növbədə isə meyvələr gəlsin de ixrac etmək qıtlığı səbəb ola bilər".

Ekspert onu da bildirdi ki, artıq tərəvəz məhsullarının qiymətində artım müşahidə olu-

Fermerlərin tarixi şansı

Ekspertin sözlərinə görə, bu vəziyyət fermerlər üçün yaranmış nadir fürsətdir və bundan mümkün qədər çox istifadə etməyə çalışsalar: "Rusiya sərhədini Azərbaycan fermerləri üçün tam açıb və imkan yaradıb ki, bizim tədarüklülər asanlıqla məhsullarını Rusiya bazarına çıxarsınlar. Rusiyada əhalinin alıcılıq qabiliyyəti yüksəkdir və ruslar bizim məhsula çox dəyər verirlər. Bizim sahibkarlar da məhsullarını Rusiya bazara çıxarmaqda

marahılırlar. Digər bir amil də odur ki, ölkədə istehsal olunan məhsulu daxili bazarda reallaşdırmaq çətinlikdir, fermerlər üçün çox böyük maneələr var. Fermer məhsulu daxili bazara çıxara bilmir. Daxili bazarda güclü monopoliya var. Bu fermerlər üçün böyük fürsətdir və onlar bundan faydalanmağa çalışsınlar".

Daxili bazar kimlərə qaldı?

Vahid Məhərrəmov onu da bildirdi ki, yerli məhsulların kütləvi şəkildə xarici bazarlara axması, daxili bazarı idarə edən qüvvələrə geniş meydan açır: "Onlar eyni məhsulları xaricdən daha ucuz alıb, baha satacaqlar. Çünki, artıq məhsulların qiyməti qalxıb və id-xalçı sahibkarlar üçün münbit şərait var. Təbii ki, onları ölkəyə gətirdiyi məhsulun keyfiyyəti bizim ixrac etdiyimiz məhsuldan aşağı olacaq. Bəllidir ki, Rusiya bazara keyfiyyətsiz məhsul buraxmır, orada ciddi tələb var keyfiyyətə bağlı. Ancaq Azərbaycan bazarda belə bir nəzarət mexanizmi yoxdur. Bu sahədə nəzarət edən qurumlar, bazarda monopoliya yaratmış memurlara təsir edə biləcək gücdə deyillər".

Çıxış yolu nədir?

Ekspert deyir ki, bu prosesin qarşısını almaq üçün bazarda müəyyən qayda -qanun yaratmaq lazımdır: "Öncədən qiymət siyasəti ilə bağlı xüsusi qanun qəbul olunmalı idi. İndiki halda isə idxala və ya ixraca təsir göstərmək qeyri-qanuni olar. Əgər dövlət istəyə ki, yerli məhsullar daha çox daxili bazarda satılsın, bunun üçün qiymət siyasəti tənzimlənməlidir. Fermerlərin fəaliyyətini müəyyən qədər stimullaşdırmaq lazımdır. Meyvə-tərəvəz istehsalı ilə məşğul olan fermerlərə verilən subsidiyaların həcmi artırılmalıdır. Ancaq o da faktır ki, Rusiyaya məhsul ixracı da fermerlərin işinə müsbət təsir göstərəcək və stimullaşdıracaq ki, onlar daha çox əmək bəcəsinlər. Bu səbəbdən bu prosesə maneə olmaq lazım deyil".

Bu prosesdən fermerlər də, satıcılar da, yerli bazarın inhişarçıları da, hətta Rusiya vətəndaşları da karlı çıxacaq. Bəs, biz necə? Bəlkə, indidən götürülən genə dəyişdirilməli məhsulları görməyə alışdırıraq?

□ Nərgiz LİFTİYEV
Fotolar müəllifindir

Iraq və Suriyadakı iç savaşların Türkiyədə, xüsusən sərhəd bölgələrində yaratdığı gərginlik son günlər daha da artıb. Ötən həftə Qaziantepdə Suriya köçkünlərindən birinin kirayə qaldığı evin sahibini öldürməsindən sonra yaranan dramatik durum hələ də səngimir. Avqustun 17-dən Qaziantepdə içməli su hövzəsinə suriyalıların zəhər qatması haqqında şayiə yayılması isə ortalığı bir qədər də qarışdırıb. Həyəcan içərisində olan şəhər sakinləri bu haqda rəsmi açıqlama gözləyir.

Suriyalı kirayəçinin qaziantepi ev sahibini öldürməsindən sonra küçələrə çıxan şəhər sakinləri köçkünlərin sərhəddəki çadır şəhərciyinə göndərilməsini tələb ediblər. Suriya köçkünlərinin qaldığı onlarla evə hücum edilib, əlbəyaxa davalarda onlarla insan xəsarət alıb. Situasiya polis müdaxiləsindən sonra qismən nəzarət altına alınsa da hansısa qrupların bölgədə gərginlik yaratmaq istədikləri ortadadır. İçməli suya zəhər qatılması kimi həssas nöqtəyə vurulması da böyük ehtimalla sabitlik yox, gərginlik tərəfdarlarının qurmasıdır.

Bir həftədir xüsusi rejimdə işləyən polis onlarla Suriyalı ailəni sərhəd məntəqələrinin yaxınlığındakı çadır şəhərciyinə köçürüb. Şəhərdə daha rahat şəraitdə qalmaq istəsələr də Suriyalılar özləri də şəhər kənarına köçməyə meyllidir. Çünki vətənlərində yaşadıkları savaşa kimi, artıq burada da təhlükəsizlikdə deyillər.

Ancaq bu məsələdə Suriya köçkünlərinin də suç payı az deyil. Yuxarıda qaziantepilərin səbrini daşıran ev sahibinin qətlə yetirilməsi olayından söz etdik. Bu, qaçqınların Türkiyəyə gəlişindən sonra baş verən yüzlərlə cinayətdən sadəcə biridir.

“Yeni Müsavat”ın Qaziantepdəki qaynaqlardan aldığı bilgiyə görə, şəhər təhlükəsizlik güclərinin ciddi nəzarətində olsa da, hər an sabitliyin pozulacağı ilə bağlı əndişələr var. Şəhər sakinləri əmindir ki, baş verənlərin məsuliyyəti birbaşa hökumətin üzərindədir. Çünki Suriyada iç savaş başlayan dan sonra qaçqınların maneəşiz Türkiyəyə gəlməsinə şərait yaradan hökumət bu insanların yerləşdirilməsi üçün heç bir ciddi addım atmayıb - sərhəd qapıları ölüm təhlükəsindən qaçanların üzünə açılib, onlara sərhəddə çadır şəhərcikləri qurulub, qaçqınlar başqa şəhərlərdə iş taparaq ailələrini humanitar zonadan Türkiyənin içərilərinə aparıb. Nəticədə 2 milyona yaxın köçkün Türkiyədə Ankara, İstanbul kimi iri şəhərlərlə yanaşı, bir çox bölgələrə səpələnib. Bu köçün ən ağır hissəsi isə təbii, sərhəddə yerləşən, savaştan baş götürüb qaçanları ilk olaraq qəbul edən Qaziantep, Adana, Kilis, Şanlıurfa, Mardin, Kahramanmaraş kimi şəhərlərin payına düşüb.

Türklərlə ərəblər arasında ki məişət mədəniyyəti fərqlikləri son günlər daha da artan gərginliyin ən başlıca səbəbi

dir. Suriyalıların şəhər mədəniyyətindən xəbərsizliyi illərdir düzən içərisində yaşayan Türkiyə əhalisini ciddi şəkildə narahat edir.

Suriyalıların Qaziantepə yeləməsi əhalinin gündəlik həyatında ciddi sıxıntılar yaradıb. Köç gələndən sonra kriminogen durum gərginləşib. Demək olar ki, hər gün şəhərin ayrı-ayrı məhəllələrində oğurluq, xuliqanlıq halları baş verir və çox zaman bu məsələlərin arxasından Suriya köçkünləri çıxır. Ancaq Suriyalıların qey-

270-300 min arası insandan gədir ki, 1 milyonluq əyalet şəhərinin bu qədər insanı yerləşdirməsi sadəcə məsələ deyil. Söhbət savaştan qaçan pul-suz-parasız, sabah hardan çörək qazanacağı bilinməyən, şəhər həyatına uyumsuz böyük bir kütlədən gədir. Şəhərin su, enerji, yaşayış, nəqliyyat infrastrukturunu bu qədər insanı yerləşdirmək üçün yeterli deyil. Son 1 ayda şəhərdə kirayə qiymətləri qalxıb. Suriyalılardan öncə 300-350 lirə olan evlərin aylıq kirayəsi 1000 lirə

olaraq qeydiyyatla alınmalı, onlara müvəqqəti pasport verilməli, rəsmi qurumlar onların işlə təmin edilməsi üzrə xüsusi program hazırlamalıdır.

Hələlik bu təkliflər iqtidarın məsələsinə yatırılmayıb - yerli sakinlər millət vəkiliyyətinin bu durumu parlament gündəminə daşıyacağına ümid edir. 10 avqust prezident seçkisindən sonra yenidən şəkillənəcək iqtidarın ərəb dünyası ilə bağlı illərdir davam edən siyasəti inkişaf etdirəcəyi isə şübhə doğurmur.

Ərəb köçkünlər Türkiyədə sosial fəlakət yaratmaqdadır

Qaziantepdə içməli suya zəhər qatılması xəbəri aranı qarışdırdı

diyyəti aparılmadığı, daimi yaşayış yerləri olmadığı üçün bu cinayətlərin çoxu açılmayıb. Ərzaq qiymətlərindən xidmətə qədər, hər şey bahalaşıb. Bu fərq sabit gəlirli, kirayədə yaşayan aşağı təbəqə insanların həyatını son dərəcə ağırlaşdırıb.

Türkiyə toplumu özünün xoşgörüsü ilə qaçqın ərəblərə qucaq açsa da “mükafatı” çövrəyinə itirməsi olub. Qaziantep Türkiyədəki sənaye şəhərlərindən biridir. Müəssisə rəhbərləri Suriyalıların çox kiçik əməkhaqqı qarşılığında iş təkliflərini havada tutur. Bu durum yüzlərlə Türkiyə vətəndaşının illərlə çalışdığı iş-gücündən olması deməkdir. Türkiyənin heç də asan olmayan həyat şərtlərində iş-gücündən əli çıxan insanların Suriyalılarla kin və nifrət bəsləməsindən təbii heç nə ola bilməz.

Statistika göstərir ki, Qaziantepə gələn Suriya köçkünlərinin sayı əhalinin ümumi sayının 30 faizi qədərdir. Söhbət

ye yüksəlib. Bu qiymət artımının Qaziantepdə təsir etmədiyi heç bir sahə qalmayıb. Ərzaq qiymətlərindən xidmətə qədər, hər şey bahalaşıb. Bu fərq sabit gəlirli, kirayədə yaşayan aşağı təbəqə insanların həyatını son dərəcə ağırlaşdırıb.

Qaziantepililər düşünür ki, hökumət ərəb dünyası ilə bağlı siyasətində onların xoşgörüsündən sui-istifadə edir. Türkiyənin humanistliyini dünyaya bəyan edən iqtidar yetkililəri yerli əhalinin necə bir humanitar böhrana sürükləndiyinə göz yumur, bir ucdan yeni köçlərə qapı açıb. Əhalinin hökumətə çözümlər təklifi də var. Qaziantepililərin fikrinə, hökumət ilk olaraq ərazini fəlakət bölgəsi elan etməlidir. Ardınca ucuz işçi qüvvəsinə görə iş yerlərini itirmək məcburiyyətində qalan insanlara kompensasiya ödənməli, kriminal olaylara qarşı Suriyalılar üçün şəhər kənarında çadır şəhərcikləri salınmalı, köçkünlər istisnasız

Son zamanlar oxşar durumlar paytaxt Ankarada, Türkiyənin ikinci şəhəri olan İstanbulda da müşahidə olunur. Şəhərlərdə ərəb köçkünlərinin sayı kimi, yerlilərin narazı davranışları da artır.

Əslində bu durum öncədən proqnozlaşdırılırdı. Türkiyənin ərəb dünyasından gələn köçü qəbul etməsini humanist prinsiplər açısından təqdir edənlər belə həyatları darmadağın olan, savaşa ciddi psixoloji problemləri yaranan, işsiz-gücsüz, pulsuz insanların Türkiyə toplumu ilə mümkün qədər məsafədə saxlanması məsləhət görürdülər. Azərbaycan praktikası da göstərir ki, köç hətta eyni ölkənin içərisində yaşansa belə, yerli əhali ilə gəlmələr arasında uyum bir müddət sonra yaranır. Bu gün Türkiyədə yaşayanlar iqtidarın bu xəbərdarlıqlara qətiyyətlə mənfi qoymadığını göstərir.

□ Aygün MURADXANLI

Azərbaycanda iş adamları İraq türkmənlərinə yardım göndərməyə hazırdılar

“Azersun Holding” İraqda yezidilərə yardım etməsi xəbərini təkzib edir

İŞİD-in İraq ərazilərini işğal etməsi ilə ölkənin şimalında yaşayan türkmənlər və yezidi kürdləri acınacaqlı duruma düşüb. Mosul, Telafer, Tuz Xurmatı, Sincar, Mahmur və digər bölgələrdə yaşayan türkmən və kürdlər kütləvi edamlara məruz qalıb, eyni zamanda təqiblərdən qaçanlar isə şəhərlərdə, dağlarda köməksiz qalıblar, onlar içməli su belə tapa bilmirlər. İraq türkmənlərinin bu vəziyyəti ilk dəfə Türkiyədə yardım təşkilatlarını hərəkətə gətirib. İraqa böyük miqdarda içməli su, qida, geyim və digər zəruri əşyalar göndərilib.

Ancaq nə həmin vaxt, nə də ötən iki ay ərzində Azərbaycanda eyni milliyyəti, eyni dini və dili paylaşdığımız İraq türkmənlərinə hər hansı yardım kampaniyası təşkil olunmadı. Bu barədə “Yeni Müsavat” bir sıra siyasətçilərə, ictimai fəallara müraciət etsə də, türkmənlərə nəinki maddi yardım, hətta dəstək tədbirləri belə keçirmək istəyən olmayıb.

Ancaq ötən həftə belə məlumatlar yayıldı ki, “Azersun Holding”in rəhbəri Abdolbari Goozal İraqdakı yezidi kürdlərinə yardım göndərib. Əlbəttə, “Azersun” rəhbərinin ehtiyacları insanlara yardım etməsi yaxşı haldır və alqışlanmalıdır. Ancaq A.Goozalin bu yardımı İraqda ehtiyac içində olan digər xalqlara və etnik qruplara deyil, yezidi kürdlərinə etməsi müzakirələrə və etirazlara səbəb oldu. **Milli Məclisin deputatı Fazil Mustafa** Goozalin məhz yezidi kürdlərə yardım etməsinə irad bildirmişdi: “Sosial şəbəkələrdə Abdolbari Goozalin İraqda acınacaqlı vəziyyətdə olan yezidilərə göstərdiyi böyük dəstəyi müzakirə edirlər. Əlbəttə, dar ayaqda olan insanlara yardım etmək bir insanlıq borcudur və burada ilk baxışda qəbahət görünür. Ancaq cənab Goozal bütün kataloqlarda Azərbaycanda fəaliyyət göstərən, büdcəmizə vergi ödəyən iş adamı kimi tanınır. İqtisadi sferada xüsusi imtiyaza sahib kürd əsilli leqal iş adamlarından bəlkə də birinci mövqedə olanıdır. Mən niyə türkmənlərə dəstək vermədiyini də müzakirə etmək istəmirəm. Adam milli simpatiyasına görə öz millətinə dəstək versərsə buna görə qınanması doğru deyil. Buyurub eyni işi türk adamları görürək fədakarlıq göstərib onlar da öz milli simpatiyalarına görə davranıb türkmənləri sıxıntıdan qurtarmağa çalışsınlar. Məsələnin mahiyyətini başqa nöqtədə axtarmalıyıq”.

Deputat qeyd edib ki, Ermənistanda olan yezidi kürdləri Azərbaycana qarşı savaşa iştirak edib və azərbaycanlılara qarşı mənfi münasibət göstərir: “Yenə söyləyirəm, söhbət humanizmdən getmir, bizimlə düşmənlər, ərazimizi işğal edən bir ölkənin cinahında yer alan bir topluluğa simpatiyadan və yardımdan gədir. Sabah bu presedent yarada bilər ki, eyni düşüncədə olan iş adamları Suriyadan qaçqın düşən ermənilərə yardım etsin. Belə bir durumu necə qiymətləndirəcəyik? Hər halda müvafiq dövlət qurumları yezidilərə Azərbaycan adından verilən dəstəyin siyasi fəsadları barədə düşüncələr, pis olmazdı...”

Əcəba, Azərbaycan iş adamları İraq türkmənlərinə yardım kampaniyasına qoşulararmı? **Keçmiş deputat, iş adamı Nazim Məmmədov** “Yeni Müsavat”a açıqlamasında bildirib ki, İraq türkmənlərinə yardım etməyə hazırdır. Ancaq bir şərtlə ki, bu cür yardım kampaniyasını beynəlxalq yardım kampaniyaları həyata keçirsin. İş adamının fikrinə, yerli qurumların bu cür aksiyalarına etibar etmir: “Yardım edərim, ancaq bu işin təşkilatçısı Qızıl Aypara, Qırmızı Xaç və bu tipli təşkilatlar olsa. Azərbaycanda ictimai institutlara etibar yoxdur, onların əksəriyyəti öz şəxsi maraqlarına görə fəaliyyət göstərir, “siyasiləşiblər” və s. Mən də onların 98%-nə etibar edə bilmərəm”.

Yeri gəlmişkən, ötən gün “Azersun Holding” açıqlama yayaraq yezidi kürdlərə yardım olunmasını təkzib edərək, türkmənlərə yardım edildiyini bildirib. “Qafqazinfo” saytında yer alan xəbərdə qeyd olunur ki, ötən həftə “Azersun Holding” tərəfindən İraqın Ərbil şəhərində məskunlaşan türkmənlərə böyük yardım karvanı göndərilib. Ötən həftənin sonu şirkət tərəfindən göndərilən yardımlar Ərbil, Mosul, Telafer, Sincar və digər yaşayış məntəqələrində paylanılıb. “Azersun”dan bildirilib ki, yardımlar türkmənlərlə yanaşı xristian icması və digər icmalara da çatdırılıb.

□ KƏNAN

Erməni-rusların işgəncələrinə məruz qalan xocalılı imdad istəyir

Nərgiz Quliyeva: "Yoldaşım 20 yanvar hadisəsindən 20 gün sonra bu vəziyyətə salınıb..."

"Həyat yoldaşım Yelmar Türbəndiyev Bextyev xəstəliyindən əziyyət çəkir. Onu bu hala 20 yanvar hadisələri zamanı rus əsgərləri qoyub. O vaxtdan indiyədək müalicəsi üçün müraciət etmədiyimiz yer qalmayıb. Ancaq heç kim yardım etmir. Mənim bir övladım da imkansızlıq ucbatından vəfat etdi".

Bu sözləri Xocalıdan məcburi köçkün olan, Bərdə rayonunda müvəqqəti məskunlaşmış Nərgiz Quliyeva redaksiyamızda olarkən deyib. Şikayətçi həyat yoldaşının çox ağır vəziyyətdə olduğunu, aidiyyəti qurumların onlara kömək etmədiyini söylədi: "Yelmar 20 yanvar hadisəsindən 20 gün sonra bu vəziyyətə salınıb. O vaxt rus əsgərləri guya bizə nəzərə edirdi. Onlar Azərbaycan xalqını təhqir edən zaman Yelmar həmin rus əsgərlərindən birini itələmişdi. İtələdiyi rus əsgəri də digər əsgərlərlə birlikdə həyat yoldaşımı tanka qoyub Əsgəran rayonuna aparmışdılar. Orada bir ay erməni-rusların işgəncələrinə məruz qalıb. Yelmarın atası komendantla yalvardı ki, mənim balamı gətirin. Dəfələrlə müraciət etdikdən sonra Yelmarı gətirdilər. O, gələndə çox pis vəziyyətdə idi. Kaş o vaxt öləydi, amma aidiyyəti məmurların laqəydliliy ucbatından bu vəziyyətə düşməyeydi. Onun kürəyinə o qədər vurmuşdular ki, artıq ayağa qalxmağa çətinlik çəkirdi".

Şikayətçi həyat yoldaşının həm də müharibə veteranı olduğunu bildirdi: "Yoldaşım bu dəhşətli ağrılardan sonra yana doğru əyildi. Rayon xəstəxanasında imkanımız olmadığından müalicə etdirə bilmədik. Mən müəllimə işləyirəm. Məktəbdə tənəffüs vaxtı evə qaçıb Yelmara iynə vurub qaçırdım. Həyat yoldaşım əzab çəkir. Ona dərman lazımdır. Bütün qaynar xətlərə, Prezident Administrasiyasına müraciət etmişəm".

Bütün bunları danışarkən çaresizlikdən göz yaşlarını saxlaya bilməyən N.Quliyeva bir övladının da imkansızlığın qurbanı olduğunu və vəfat etdiyini dedi: "O biri övladım məktəbə getməsi üçün yol pulu verə bilmirik. Çünki yoxdur. Biz demirik ki, mənim yoldaşım əvvəlki sağlamlığına qovuşsun, 15 yaşındakı kimi dimdik olsun. Heç olmasa bir kurs müalicə alsın, bir az rahat olsun. Qəzetiniz vasitəsi ilə aidiyyəti qurumlardan xahiş edirəm ki, yoldaşımın müalicəsinə kömək etsinlər".

□ Günel MANAFLI

Elan

Təcili olaraq, başqa ölkəyə köçməyimiz səbəbinə görə, Qəbələdə 60 sot ərazisi olan, dağın lap etəyində yerləşən, suyu, işığı, qazı, meyvə verən şabalıd, qoz, fındıq, qızıl əhmədi alması və s. meyvə ağacları olan gözəl bir bağ təcili olaraq, çox münasib qiymətə satılır. Ciddi fikri olmayanlar zəng vurmasınlar.

Tel: (050) 371-01-60; (070) 335-90-15

Beynəlxalq Təhsil Mərkəzi

Biz sizi Ukraynanın, Belorusun, Rusiyanın və Gürcüstanın dövlət universitetlərində bakalavr və magistr dərəcələri üzrə əyani, qiyabi və ikinci ali təhsil almağa dəvət edirik.

- < Kiyev Dövlət Texniki Universiteti
- < Kompüter mühəndisliyi. Hüquq. İqtisadiyyat.
- < Kremençuk Dövlət Universiteti
- < Psixologiya. Jurnalistika. Hüquq. Filologiya
- < Kiyev Dövlət Dəniz Akademiyası
- < Gəmi sürmə. Dəniz və çay nəqliyyatı. Hüquq
- < Tbilisi Dövlət Tibb Universiteti
- < Müalicə işi. Stomatologiya. Əczaçılıq. Pediatriya
- < Minsk Dövlət Universiteti
- < Beynəlxalq Münasibətlər. İqtisadiyyat. Jurnalistika
- < Qrodno Dövlət Universiteti
- < Hüquq. İqtisadiyyat. Pedaqogika. Tərcüməçilik
- < Volqoqrad Dövlət Aqrar Universiteti.
- < Aqronom. Yerölçmə və Kadastr. Elektrik təchizatı.

Bizim bu ölkələrin yuxarıda adları sadalanan və bu siyahıda adları olmayan bir çox digər dövlət universitetləri ilə əməkdaşlıq və təmsilçilik haqqında rəsmi müqavilələrimiz var. Diqqət! Bəzi ixtisaslar üzrə pulsuz təhsil almaq şansınız var!

Ünvan: Bakı ş. Məmmədov k. 13A Nərimanov m-su
 Tel: (050) 3319999; (077)3319999; (055)2522525;
 (012)4379980

Babasil xəstəliyinin ən müasir metodla MÜALİCƏSİ

Almaniyanın məşhur "Karl Etoris" firmasının aparatı ilə Moskva şəhəri proktologiya ETM-də xüsusi hazırlıq keçmiş həkim tərəfindən qansız, ağrısız, yataq rejimi gözləmədən - lateks hələqə qoyulması.

SƏLİMOV FƏRMAN

Tel: (055) 776-70-34

Elan

Bakının Türkan qəsəbəsində dənizdən 600-700 metr aralı, sahəsi 20 sot olan bağ satılır. Bağın ordiri, 82 metr dərinlikdən çıxan şirin suyu, hasar və darvazası, meyvə ağacları, 1 otaq və mətbəxdən ibarət kiçik tikilisi var. Qaz və telefon xətti yaxınlıqdan keçir. Qiyməti razılaşma yolu ilə.

Əlaqə tel: 070-611-64-15

Kişilər!!!

Xəstəliklərdən əzab çəkən adamlar üçün! Diqqət! **İsrail təbabəti tətbiq edilir! AXIRINCI ŞANS!!!**
 Əgər Sizə nə **Azərbaycanda**, nə də **xaricdə heç kim kömək edə bilməyə** və Siz aşağıda **göstərilən xəstəliklərdən** həmişəlik qurtarmaq istəyirsinizsə, onda **yaxşı insanlara**, keyfiyyətli, qısa müddətdə və tam müalicəsini **d-r Vaiz Səmədov** apara bilər:

- * Cinsi zəiflik, meyilin və ereksiyanın azalması **tam impotensiyədək** (yaşdan və səbəbdən asılı olmayaraq)
- * Cinsi marağın və cinsi aktların azalması
- * Vaxtdan tez toxum ifrazatı (səbəbdən asılı olmayaraq)
- * Toy gecəsinin uğursuzluqları (**kişi tibbi problemlər**)
- * Prostatitlər. Prostat vəzin böyüməsi və ya **kiçilməsi**
- * Prostat adenomasi (**vəzidə düyünlərin əmələ gəlməsi**)
- * Cinsi vəzilərin-xayaların böyünməsi və ya **kiçilməsi**
- * Qasıq-xayalıqda sızıltı, küt və ya kəskin ağrılar
- * Əvvəldən **xarici cinsi üzvün** balaca olması
- * **Xarici cinsi üzvün** sonradan **birdən kiçilməsi**
- * Cinsi üzvün düyünlə birdən **əyilməsi** (Peyroni xəstəli.)
- * **Oğlan uşaqlarında cinsiyyət üzvlərinin inkişafsızlığı**
- * **Uşaqlarda gecə vaxtı yerinə sidiyə getməsi (enurez)**
- * Hormonal və iltihablı **sonsuzluq** (kişilər və qadınlarda da)
- * **Qadınlarda uşaqlıq borularının keçməməzliyi**
- * Sidik aktlarının gecə ya **gündüz tez-tez olması**
- * Sidik aktlarının çətinlikləri və tutulmaları
- * Cinsi aktla bağlı **sidikdə və spermada qan olması**
- * **Zöhrəvi xəstəliklərdən sonra qalıqlar və ağırlaşmalar**
- * **Saçların bütün formalatda tökülməsi və sızanaqlar**
- * **Gərginlik, yuxusuzluq, yaddaşın azalması**

Həkim qəbulu və həkimə zəng etmək saat 11.00-dan sonra
 Tel: (012) 437-88-05; (050) 213 88-05.

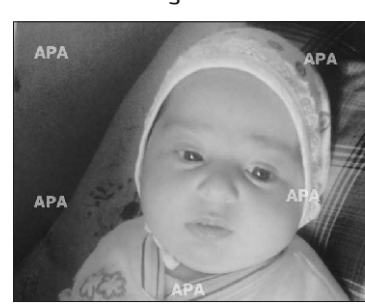
Həkimin 16 TV çıxışları: youtube.com və facebook.com "doktor Vaiz Səmədov".

Polis 2 aylıq körpəsi oğurlanan ananı araşdırır

Aysel Əhmədova ANS-in efirinə hicabda gəlsə də, təhlükəsizlik kamerasına dünyəvi geyimdə düşüb; uşağın qaçırılmasının yeni məqamları üzə çıxıb

Bir

neçə gün öncə Sumqayıtda oğurlanan 2 aylıq körpə - Aylın Rəsim qızı Əhmədli ilə bağlı maraqlı məqamlar üzə çıxıb. Vesti.az-ın məlumatına görə, Sumqayıt Şəhər Polis İdarəsindən bildirilib ki, həmin günün səhər 3 uşaq anası olan Aysel Əhmədovanın evinə özünü humanitar fondun əməkdaşı kimi təqdim edən orta yaşlı qadın gəlib.

Yad qadın özü ilə ərzaq, uşaq bezi və digər məişət əşyaları da gətirib. Bununla da, o, A.Əhmədovanın etibarını qısa zamanda qazanıb. "Xeyirxah" qadın həmin evdə 6 saat qalıb söhbət edib. Bu zaman A.Əhmədovanın böyük uşaqları gəzməyə getmək istədiklərini deyiblər və qonaq onlara birlikdə gəzməyə getməyi təklif edib.

Onlar birlikdə Sumqayıtdakı bulvara gediblər. Orda uşaqlar analarından karuselə minməyi xahiş edib. Hansı ki, uşaqların böyüklərsiz minməyi təhlükəlidir. Bu zaman qadın A.Əhmədovaya onlar yellənənə qədər balaca Aylına baxa biləcəyini deyib.

Əhmədova razılıq və böyük uşaqlarını karuselə mindirib. Ana uşaqları ilə yellənən vaxt "humanitar fondun əməkdaşı" körpəni də götürüb aradan çıxıb. May ayında Aysel Əhmədova üçüncü uşağını dünyaya gətirməzdən əvvəl ANS televiziyasında "Adam içində" verilişinə çıxıb.

Verilişə çıxan vaxtı hicablı olan A. Əhmədova körpəsini dünyaya gətirəcəyi xəstəxanadan pul tələb olunduğunu və onun da ödəmək iqtidarında olmadığı üçün efir vasitəsilə kömək istəyib. Bundan sonra hamilə qadına tamaşaçılar tərəfindən birdəfəlik maddi yardım edilib.

Sumqayıt əməliyyatçıları daha bir maraqlı məqamı üzə çıxarıblar. Uşağı oğurlayan qadın və ana mağazanın önündə quraşdırılmış müşahidə kamerasına düşüblər. Kameraya düşən qadının üzü görünmədi, şəxsiyyətini təyin etmək hələlik mümkün olmayıb. Kadrlarda A. Əhmədova hicabsızdır. Bu hal polisde ananın səmimiyyəti ilə bağlı şübhələr yaradıb. Ona görə də, hazırda yoxlamalar uşağı oğurlanmış ananın ətrafında aparılır.

Həttimal edilir ki, körpəni oğurlayan qadın A. Əhmədovanı may ayında efirə çıxan vaxt tanıyıb. Bu səbəbdən də evə gələndə özünü humanitar fondun işçisi kimi təqdim edib. A.Əhmədova hələ üçüncü uşağı dünyaya gəlmədən əridən boşanıb. Üç övladını tək böyüdülmüş. Faktı görə axtarışlar davam edir.

□ E.SALAMOĞLU

Dyləncəli, sürətli, asan!

Klassik metodlardan fərqli olaraq, Siz passiv deyil, aktiv dinləyicisiniz!

Kursumuzun sizə vəd etdiyi bacarıqlar:

- ✓ İlk dərindən son dərəcə qədər **ingiliscə danışmaq!**
- ✓ Sözləri **azərbaycanla** deyənləri istifadə edərkən **öyrənmək!**
- ✓ **Danışaraq sürətli qrammatika** bilgisi əldə etmək!
- ✓ **Əla tələffüz** və **güvənə** danışımaq
- ✓ **Real ingiliscə** söhbət

BOJNUS english

EXPLOSION

dərsləri kursumuzun təcrübəli müəllimləri HƏDİYYƏ olmur!

Bakı şəhəri, Bünyat Sərdarov küç. 2, ev 2,
 (012) 492 61 75; (051) 433 46 87; (070) 806 56 63
 (İçəri Şəhər metrosu, İran səfirliyinin yanı)

Əhatəmizdə belə adamlar çoxdur. Danışdıqca danışrlar. Məşhur məsələ deyildiyi kimi, 5 qəpik verib danışdırsansa, 10 qəpiyə susurlar... Bir az kobud səslənsə də, əslində belədir. Bunun adına xəstəlik də demək olar, özünü ifadə problemi də. Bütün hallarda insan bu davranışı ilə ətrafındakılarda ikrah doğurur. Ətrafı ilə yanaşı, çox danışmağı öz sağlamlığına da müxtəlif zərblər vurur.

Biz jurnalistlərin bəxti də bu sandan gətirməyib. Peşəsi insanları danışdırmaq olan bizlər də danışmaq xəstəliyinə tutulan müsahiblərin əlinə düşürük çox vaxt. Onlar danışdıqca danışmaq, biz isə suallarımıza tez cavab alaraq danışığı yekunlaşdırmaq arzusunda olduğumuz üçün ünsiyyət çox vaxt arzu edilməz olur.

Yaxşı, bəs bu xəstəliyin mənbəyi və səbəbləri nələrdir? Çox danışan insanlarda hansı xəstəliklər özünü göstərir?

Qadınların gün ərzində 700 min sözdən istifadə edir

Çox danışmaq ağılı azlığına, yalan danışmaq iradənin süstlüyünə, səsin yorğunluğuna isə gücün zəifliyinə dəlalət edir... Bu, məşhur kəlamlardan biridir. Bu günə qədər aparılan araşdırmalara inansa, əslində qadınlar kişilərdən çox danışır. Bu, təbiətin qanunudur. Belə ki, bir qadın gün ərzində çox rahatlıqla 700 min söz və 300 səs tonundan istifadə edir. Bununla yanaşı danışan zaman bədən dilindən də istifadə edirlər. Əl-qol hərəkətləri daxil hər bir qadın gün ərzində 21 min ünsiyyət vasitəsindən istifadə edir. Elm adamlarına görə, qadınlarda beynin sol tərəfi müxtəlif dərəcələrdə və müddətdə danışmaq üçün siqnal ötürür.

Qadınların beynlərinin sol - ön tərəfində müəyyən bir bölgə var ki, bunun sayəsində danışma funksiyası həyata keçirilir. Sağ tərəfdə də danışma funksiyasını yerinə yetirən mərkəz var. Bu iki tərəfin funksiyası ilə qadınlar daha çox danışır. Beynələrinin yaradılma formasına görə qadınlar

danışarkən başqa işləri də rahatlıqla həyata keçirə bilərlər. Buna görə də qadınlar hər vaxtda danışmağı sevir. Beynələrinin hər iki tərəfində danışma funksiyası olduğu üçün qadınlar xarici dili daha tez mənimsəyirlər.

Araşdırmalara görə, qadınlar kişilərdən 3 dəfə daha çox danışrlar.

Çox danışanlarda boyun yırtığı, yaddaş pozuntusu

Dediyimiz kimi, bunun fəsadları da var. Müəyyən edilib ki, uzun müddət telefonla danışmaq boyun yırtığı və beynində xərcəng yaranmasına səbəb olur. Bütün günü baş ağrılarından şikayətlənən insanların başının ağrısının da səbəblərindən biri uzun müddət telefonla danışmaqdır.

Telefon dalğaları boyun yırtığına səbəb olub, beyin hüceyrələrinə mənfi təsir göstərərək, xərcəngin yaranmasına səbəb olur. Bununla belə, telefon ən çox bel nahiyəsində danışdığı üçün dalğalar belə də yırtığına yaranmasına yol açır.

6 dəqiqədən çox telefonla danışdıqda, qulaq ətrafında istilik artır, bu da insanda baş ağrısı, yuxusuzluq, yaddaş pozuntusu, hüceyrələrdə pozuntulara gətirib çıxarır.

Bununla yanaşı, mobil telefonla gündə 30 dəqiqədən artıq danışmaq beyin xərcəngi riskini bir neçə dəfə artırır. Araşdırmada 13 ölkədən 30 yaşdan yuxarı olan 5 mindən artıq insan iştirak edib. Mütəxəssislər mobil telefonu qulaqcıqla istifadə etməyi məsləhət görürlər. Çünki təcrübə çərçivəsində telefondan gündə 30

Danışmaq gümüşdür, o da hər zaman yox...

Çox danışan insanlarda yaranan xəstəliklər və onunla mübarizə

“İnsan özünü sübut üçün çox danışır”

dəqiqədən az və qulaqcıqla istifadə zamanı xərcəngə yoluxma halı qeydə alınmayıb.

Alimlər xüsusilə 30 yaşdan aşağı olan insanlar arasında cib telefonundan istifadənin kütləvi hal aldığı bildirirlər. “Ağır istifadəçilər” adlandırılan bu qrup gündə 30 dəqiqədən çox telefonla istifadə edir. Təcrübə aparılan qrupa aid olan insanlar isə ayda iki saatdan artıq telefonla vaxt sərf etmirlər.

Türkiyənin ağız, diş və çənə cərrahisi Cem Üngör isə bildirir ki, xüsusən qadınlarda özünü

göstərən çənə oynaqı xəstəliyinin baş qaldırması onların çox danışmaları və keçirdikləri stresslə bağlıdır. Çənə xəstəlikləri modern cəmiyyətlərdə özünü çox göstərir.

Artıq gənclər bir-birini dinləmir...

Miçigan Universiteti tələbələr arasında keçirdiyi sorğunun nəticələrini açıqlayıb. Məlumat olub ki, müasir tələbələr 10 il əvvəlkiylə müqayisədə 40 faiz daha az ünsiyyətə meyillidirlər. Daha dəqiq desək, onlar qarşılarındakı insana daha az

qulaq asıb, daha çox danışrlar. Bu mövzu ilə bağlı kitab yazan Darlene Mininni adlı müəllif yaranmış bu vəziyyəti belə izah edir: “Əgər bir insan daim danışır, digəri isə sadəcə onu dinləyirsə, bu, heç də sağlam ünsiyyət sayılmır. Dinləyən tərəf əvvəl-axır partlamağa hazır vəziyyətə gələcək. Təbii ki, bəzən sizin üçün çox vacib olan bir xəbəri nəfəsinizi dərmədən dostlarınızla paylaşdığınız anlar ola bilər. Bu, normaldır. Amma dediyimiz hal adət halını alırsa, o zaman ciddi problemlərdən danışmaq olar”.

Çox danışan insan öz ətrafını danışığı ilə nəzarət altına almaq istəyir. O, danışmadığı vaxt nəzarətin, idarənin əlindən alındığını düşünür və özünü təhlükə altında, qorumasız hiss edir. Əslində bu, bir özüne güvən problemi. Bəziləri də çox danışaraq özlərini sübut etməyə çalışır.

Dünyanın ən çox danışanı... Amerikadadır...

Dünyanın ən sürətlə danışan qadını Amerikada yaşayır. Nyu-York ştatında yaşayan 54 yaşlı Fran Kapo uşaq yaşından etibarən sürətlə danışır. O, 1986-cı ildə radioların birinə işə qəbul olunub. Qadın sürətlə danışmaq bacarığından bəhrələnmə

rək ən tanınmış DJ-lərdən birinə çevrilib. Fran Kapo deyir ki, uşaqlıqdan bu bacarığı ilə hər kəsi heyrləndirmiş. Qadın bu bacarığı sayəsində adını “Ginnesin Rekordlar Kitabı”na yazdırıb. Qeyd edək ki, Fran Kapo bir dəqiqəyə 585 kəlmə deyə bilir.

Çox danışanlarla faydalı mübarizə üsulları

Amma çox danışan insanlarla mübarizənin də yolları var. Məsələn, hesab edək ki, dostunuz dayanmadan danışır və sizin darıxdığınızı fərqində deyil. O zaman bunu ifadə etməyin vaxtı çatıb. Birincisi, başınızı başqa tərəfə çevirin. Böyük ehtimalla dostunuz sizdən bunun səbəbini soruşacaq. Siz də fikrinizi başqa yerdə olduğunu deyərək istədiyiniz mövzuya girin: “Mənim də sənə danışacaqım var. Sənə danışmaq üçün çox gözləyə bilməyəcəm. Dünyanın bir iş gördüyünə getdim və məni dinləməyini istəyirəm. Çünki sənə fikirlərin mənim üçün çox vacibdir”. Psixoloqlar hesab edir ki, bu cür girişdən sonra hətta ən danışan adam belə sözü-nü kəsib sizi dinləməyə məcbur olacaq.

Bundan başqa, çox danışan insanlara yaxın ətrafı bunun qüsuru, hətta xəstəlik həddinə çatmış olduğunu bildirməlidir. Əks halda, çox danışan insan bunu normal hal kimi qəbul edib, müəssisələrinin faydalı olması fikrinə düşəcək.

□ **Sevinc TELMANQIZI**

Bakının mərkəzində velosiped problemi

Nazim Məcidov: “Velosiped sürmək üçün Yeni Bulvar ərazisində 4 kilometr məsafədə rahat şərait yaradılıb”

Hər gün ən qısa müddətdə belə velosiped sürmək ürək xəstəliklərinin əmələ gəlmə riskini xeyli azaldır. Bunu britaniyalı alimlər müəyyən edib. Tədqiqat göstərib ki, həftədə velosipedlə 30 kilometr yol qət etməklə ürək xəstəliklərinin yaranma riskini düz 50 faiz azaltmaq mümkündür. Velosiped sürməklə artıq çəkiddən də asanlıqla xilas olmaq mümkündür. 1 saat velosiped sürən şəxs təxminən 300 kilo kalori atır. Hər gün yarım saat velosiped sürmək 11 kiloqram piyi əritməyə imkan verir.

Velosipeddən istifadə insan sağlamlığında mühüm rol oynamaqla yanaşı, həm də ekoloji baxımdan ən təmiz nəqliyyat növüdür. Bu gün bir sıra ölkələrdə məhz bu nəqliyyat növündən geniş istifadə

edilməsi də təsadüfi deyil. Hətta həmin ölkələrdə yalnız adı vətəndaşlar deyil, dövlət məmurları belə velosipeddən istifadəyə üstünlük verirlər. Məsələn, Yaponiyada təbii mühafizə etmək üçün nazirlər

xidməti maşından yox, məhz velosipeddən istifadə edirlər. Beləliklə, bir sıra xəstəliklərin qarşısını alan, orqanizmin fəaliyyətinə müsbət təsir göstərən, ətraf mühitin təmizliyinə şərait yaradan velosiped, insanlara həm də mənzil başına tez çatmaqda yardım edir. Velosiped fransızca “tez ayaq” deməkdir. Ancaq təəssüflər olsun ki, Bakıda velosiped sürmək üçün xüsusi zolaqlar nəzərdə tutulmayıb. Buna görə də velosiped həvəskarları məcbur olub Dənizkənarı

parkda, “Torqoviy” kimi tanınan Nizami küçəsində sürürlər. Bu da həmin yerlərdə istirahət edən, gəzişən piyadalarla maneçilik törədir. Hətta bu velosipedçilər hərdən az yaşlı uşaqları belə əzir. Paytaxtda yalnız Yeni Bulvar ərazisində velosiped sürməyə icazə verilir. **Bulvar İdarəsinin rəis müavini Nazim Məcidov:** “Velosiped sürmək üçün Yeni Bulvar ərazisində 2 kilometr irəli, 2 kilometr geriye, yəni 4 kilometrlik məsafədə rahat şərait yaradılıb. İnsanlara da

Nazim Məcidov

bu haqda daima məlumat verilir. Bu, Kütləvi İnformasiya Vasitələri ilə də bildirilir, bizim mühafizə xidməti bulvar ərazisinə daxil olan hər bir vətəndaşa da bunu izah edir. Amma buna baxmayaraq, bu qayda-qanunlara riayət etməyib velosiped sürmək üçün nəzərdə tutulmayan yollarda velosiped sürənlər də var. Biz onlarla mübarizə aparmaq üçün maksimum çalışırıq. Bu işdə bizə Kütləvi İnformasiya Vasitələrinin də böyük dəstəyi var. İnsanlar 24 saat ərzində Yeni Bulvar ərazisində rahat bir şəkildə

velosiped sürə bilərlər. Velosiped sürənin özünün bir vətəndaş olmasıdır. Harada insan axını çoxdursa, hansı ki, o axında yaşlı insanlar, körpə uşaqlar var, orda velosiped sürmək olmaz. Ona görə də başa düşməlidirlər ki, insanların çox olduğu yerdə velosiped sürülməməlidir. Təbii ki, bu cür insanların sayı çox deyil. Bu problemi kökdən həll etmək üçün kütləvi ictimai qınaq da lazımdır. Həmçinin Kütləvi İnformasiya Vasitələri bu yöndə təbliğatı gücləndirməlidir”.

□ **Günəl MANAFLI**

MUSAVAT

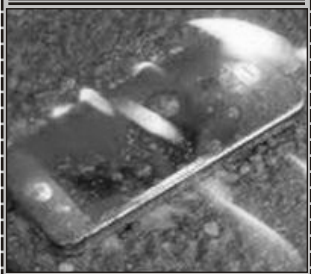
Son səhifə

N 208 (5917) 20 avqust 2014

Hamiləlikdə qəhvə içmək risklidir

Amerikanın "Ginekologiya" jurnalında yayımlanan araşdırma nəticələrinə görə, hamiləlik zamanı gündə 2 fincan və daha çox qəhvə içən anaların uşaqlarının xərcəngə tutulma ehtimalı digərlərinə nisbətən daha çoxdur. Belə uşaqların qan xərcənginə tutulma riski 60 faiz artıqdır. Bu günə qədər ana və uşaqlar haqqında aparılan 20 araşdırmanı yenidən gözədən keçirən alimlər 4 dəfədən çox qəhvə içən analarda bu ehtimalın hətta 72 faiz daha artıq olduğunu deyiblər. 2 fincandan az qəhvə içən anaların uşaqlarında bu ehtimal 20 faiz civarındadır. Araşdırmalara görə qəhvənin tərkibində olan maddələr xərcəng ehtimalını daha artırır.

iPhone təyyarədə alovlandı

Ötən günlərdə İsraildən havaya qalxan bir təyyarədə İphenin yanma qorxusu yaşanıb. İphone və Galaxy markalı telefonlarda bu tipli yanma hadisələri tez-tez baş verdiyindən bir çoxları üçün bu adi hala çevrilib. Buna baxmayaraq bu telefonlar ən çox satılan telefonlar sırasındadır. Ötən həftə Amerikada yaşayan bir qızın telefonu partlamış və yatağını yandırmışdı. Bu dəfə də İsraildən havaya qalxmaq üzrə olan təyyarədəki bir səfərinin telefonu birdən-birə yanmağa başlayıb. Yardım Levi adlı şəxsin telefonundan çıxan tüstü hər kəsi qorxuya salıb. Təyyarədə olan 150-dən çox səfər qorxsa da, heç kəsə zərər dəyməyib. Telefonun hansı səbəbdən yandığı isə belli deyil.

Yadplanetlilərin şəklini çəkdi

Amerikanın Hyuston şəhərində yaşayanlar yadplanetli gəmisinin şəklini çəkərək twitter sosial şəbəkəsinə yerləşdirdilər. Mütəxəssislər fərqli yerlərdən çəkilən şəkillərə baxdıqdan sonra onların bir-birinə çox bənzədiklərini deyiblər. Hyustonda yaşayan astronomiya sahəsinin mütəxəssislərindən biri şəkillərdə görünən cismin nə olduğunu öyrənməyin olduğunu deyib. Nə qədər çox adam yadplanetli gəmisini görürsə hadisəni araşdırmaq o qədər asan olacaq. Yadplanetli gəmi-

lərinin bütün şəkilləri toplandıqdan sonra araşdırmalar yenidən başlayacaq.

Melburn yaşamaq üçün ən ideal şəhərdir

Avstraliyanın Melburn şəhəri dördüncü dəfədir ki, yaşamaq üçün dünyanın ən ideal şəhəri seçilib. "The Economist Intelligence Unit" təşkilatı tərəfindən dünyanın 140 şəhərində aparılan araşdırmalar nəticəsində dünyanın ən ideal şəhərləri adını qazanıb. Melburn bu il də 100 bal üzərindən 97,5 bal alaraq birinci yerə çıxıb. Avstriyanın paytaxtı Vyana 97,3 balla ikinci yerə çıxıb. Melburn və Vyana iki ildir ki, bu siyahıda birinci və ikinci yerləri tutur. Kanadanın Vancouver şəhəri bu siyahıda üçüncü yerdədir. Toronto 97,2, Adelaide 96,6, Kalqarı 96,5, Sidney 96,1, Helsinki 96, Pert 95,9, Aukland 96 balla ideal şəhərlər siyahısındakı yerlərini müəyyənləşdirdilər. Siyahıda son sıranı Suriyanın paytaxtı Şam tutub. Dünyanın ən ideal şəhərləri seçilərkən səhiyyə, təhsil, mədəniyyət, təhlükəsizlik və təmizlik faktorları da nəzərə alınıb.

Əyri monitorlu kompüter

"LG Electronics" şirkəti dünyada ilk "21:9" formatlı tərəf nisbətlili "kinematografiya" əyilmiş kompüter monitoru istehsal edib. ANS PRESS-in "ICTnews"a istinadən məlumatına görə, yeni model sentyabrın əvvəlində Berlində keçiriləcək "IFA 2014" sergisində təqdim ediləcək. "34UC97" adlı model "In-Plane Switching" texnologiyası üzərində hazırlanmış 34 düymlük displeyə malikdir. Monitorun ölçüsü "3440 x 1440" nöqtədir və "16:9" formatında hazırlanıb. Tərtibatçılar israr edirlər ki, bu cür əyilmiş ekranda orijinal keyfiyyətdə filmlərə baxmaq daha rahatdır.

Qeyd edək ki, bir çox müasir monitor və televizor "16:9" tərəf nisbətinə malikdir. Məhsulun xüsusiyyətlərinin tam çeşidi göstərilməyib.

QOÇ - Saat 16-ya qədər nəzərdə tutduğunuz planların böyük əksəriyyətini həyata keçirməkdə çətinliyiniz olmayacaq. Ailə-sevgi zəminində isə yeni mərhələyə qədəm qoyacaqsınız.

BUĞA - Müəyyən çalarlarına görə, bəxtinizə ziddiyyətli təqvim düşüb. Qarşılaşdığınız proseslərin inkişafı gah müsbət, gah da mənfi istiqamətə yönələcək. Pul məsələlərində ehtiyatlı olun.

ƏKİZLƏR - İxtiyarınızda olan bu təqvimdə aktivliyi artırmağınız vacibdir. Bunun öhdəsindən gəlsəniz, ulduzlar sizə yardımçı olacaq. Yaxın adamlarınızdan xəstələnən varsa, mütləq ona baş çəkin.

XƏRÇƏNG - Həddindən ziyadə uğurlu ərafədir. Mövcud sızıntı və nigaranchılığınızı aradan qaldırmaq üçün ətrafınızdakılar sizə yardımçı olacaqlar. Günün ikinci yarısı bu baxımdan daha münasibdir.

ŞİR - Əgər ixtiyarınızda olan bu təqvimdən zövq almaq istəyirsinizsə, oturaq işləri məhdudlaşdırın. Çünki ulduzlar bürcünüzdə olduqca romantik görüş və əyləncələr bəxş edəcək. Buna hazır olun.

QIZ - Saat 14-ə qədər olan ərafə istisna olmaqla qalan saatları yüksək əhval-ruhiyyəyə başa vuracağınız ehtimal olunur. Axsama yaxın darıxdığınız insanlara baş çəkməyə çalışın.

TƏRƏZİ - Şəxsi işlərinizdə əsaslı dönüş yaratmaq üçün əhəmiyyətli vaxtdır. Boş dayanmaqdan səylərinizi birləşdirib yalnız irəli getməlisiniz. İşiq ucu gələn bütün yollara baş vurun.

ƏQRƏB - Günün ümumi görüntüsü işlərinizin normal tərzdə cərəyan edəcəyinə əsas verir. Hər hansı qarqarçılığı və ya məyusluq ehtimalı yoxdur. Ailə zəminində isə hər şey ürayınızca olacaq.

OXATAN - Yaxın ünsiyyətdə olduğunuz insanların əksəriyyəti problemlərinizin həllində böyük rol oynayacaqlar. Bu, çıxardığınız qərarlardan, atdıığınız addımlardan birbaşa asılı olacaq.

OĞLAQ - Maliyyə məsələlərində uğurlarınız mümkündür. Axsami hər hansı məclisdə keçirməyiniz daxili nigaranchılığınızı azaldacaq. Qonşu və qohumlarla münasibətləri məcrasından çıxarmayın.

SUTÖKƏN - Nəzərdə tutduğunuz əksər sahələrdə irəliləyişə nail olacaqsınız. Həmkarlarınızla ünsiyyətdə obyektiv olun. Öz müahibələrinizə bacardığınız qədər güzəştə gedin. Böyük lərin məsləhətini qulaqda saxlamayın.

BALİQLAR - Bir qədər neytral mövqedə dayanmağınız məsləhət görülür. Hansısa ciddi və riskli işlərə qol qoymamalısınız. Bu günün işini sabaha saxlamayın. Qərarlarınızda qəti olun.

Unutmayın, Tanrı ulduzlardan daha yüksəkdə durur!

Beloruslar qadın sürücünü təəcüblə qarşılayır

Belorusda yaşayan qadın sürücüləri hey-rətə salır. Elena Budai adlı qadının bu qədər diqqət mərkəzində olmasının səbəbi isə avtobus sürücüsü olmasıdır. 12 ildir maşın sürən qadının B, C, D və I kateqoriyalarında sürücülük vəsiqəsi var. Avtobus sürücülüyünün kişi işi olaraq görülməsinə şikayət edən qadın "sarışın və manikürlü olduğum üçün insanlar məni qərribə qarşılayır" deyə müsahibə verib. "Bəzi səfərlər gəlib nə etdiyimi soruşur. Qadının sadəcə yemək bişirib, uşağa baxmalıdır deyən düşüncələr var. Amma nə edə bilərəm? Mən böyük maşınları sevirəm" - deyib. İşin ən pis tərəfi isə səhər saat 03:00-da oyanmaqdır.

Səhifəni hazırladı: ŞAHNAZ

Təsisçi: Rəuf ARİFOĞLU
Baş redaktorun birinci müavini:
Azər AYYAN

e-mail adres: yenimusavat@mail.ru

Ünvan: Bakı şəhəri,
R.Rüstəmov küçəsi

2528-ci məhəllə ev 44/d

Tel: 520 01 23 (24, 25, 26, 27, 28)

Redaktor:
Zabil MÜQABİLOĞLU

Lisənziya N: B 114

SAYI: 5.600

"Yeni Musavat"ın kompüter mərkəzində yığılıb, səhifələnib, "Azərbaycan" nəşriyyatında çap edilib. Əlyazmalar geri qaytarılmır. Müəlliflərlə redaksiyanın mövqeyi uyğun gəlməyə bilər.